Ազգ
Azg
armenian daily
12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ #147 (1650)

Ղարաբաղյան կարգավորման բանակցությունները կվերսկսվեն ամառային արձակուրդից հետո

ԲԱՔՈՒ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցությունները ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում ընդհատվել են ամառային արձակուրդների պատճառով: Այս մասին ANS-press գործակալության թղթակցին հեռախոսազրույցի ժամանակ հայտարարել է ԵԱՀԿ Մինսկի համանախագահ Յուրի Յուկալովը (ՌԴ): Ըստ նրա, համանախագահների դիրքորոշումը «հայտնի է եւ մնում է անփոփոխ»: Իսկ Ռուսաստանի դիրքորոշումն արտահայտված է համատեղ հայտարարության մեջ, որ ընդունվել է ՌԴ արտաքին գործերի նախարարի առաջին տեղակալ Բորիս Պաստուխովի Բաքու կատարած այցի արդյունքում:

Հիշեցնենք, որ բանակցությունների ընթացքում կողմերը հանգել են միահամուռ այն կարծիքին, որ այս հակամարտությունը կարող է կարգավորվել միայն խաղաղական ճանապարհով: Ըստ որում հաշվի են առնվելու կողմերի օրինական շահերը Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության շրջանակում:

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԿՅԱՆՔ

«Ռոսիյսկի կրեդիտը» մտավ Հայաստանի ֆինանսական շուկա

Վարչապետ Ա. Դարբինյանը «Ռոսիյսկի կրեդիտ»-ի մուտքը համարում է հայ-ռուսական ֆինանսական ինտեգրացիայի առաջին քայլը

Ռ. Քոչարյան. «Կառավարությունը պատրաստ է լուրջ համագործակցության»

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Օգոստոսի 11-ին Երեւանում բացվեց Ռուսաստանի Դաշնության խոշոր բանկերից մեկի՝ «Ռոսիյսկի կրեդիտ» բանկի դուստր-բանկը, որը փաստորեն Հայաստանի ֆինանսական շուկայում ներկայացված երկրորդ խոշոր բանկն է «Մենատեպ»-ից հետո: Այս դեպքում սակայն բանկը փակ բաժնետիրական ընկերություն է 100-տոկոսանոց ռուսական կապիտալով: «Տնտեսական ինտեգրացիան սկսվում է ֆինանսականից եւ այս բանկի բացումն այդ ուղղությամբ առաջին քայլն է», այսպիսին էր բանկի հանդիսավոր բացմանը ներկա ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանի գնահատականը: Իսկ մասնագետների գնահատմամբ, բանկի բացումը իսկապես իրադարձություն է եւ նկատելիորեն կակտիվացնի Հայաստանի գործարար կյանքը: Բանկը Հայաստանում վարելու է ակտիվ ներդրումային քաղաքականություն: Ներդրումների առաջնային բնագավառները լինելու են լեռնարդյունահանումը, ոսկու արդյունահանումն ու էներգետիկան:

«Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկի հիմնադիր կապիտալը կազմում է 1,1 մլն դոլար, որը «Ռոսիյսկի կրեդիտ» բանկի նախագահ Վիտալի Մալկինի հավաստմամբ, մինչեւ տարեվերջ կաճի մոտ 5 մլն դոլարի: «Ռոսիյսկի կրեդիտ»-ը մտնում է Ռուսաստանի 10, ինչպես նաեւ աշխարհի 1000 լավագույն բանկերի մեջ:

Տես ▶ էջ 3

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-ռուսական տնտեսական գործակցությունը ետ է մնում քաղաքականից

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 11-ին արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանն ընդունեց մեկօրյա այցով Հայաստանում գտնվող ՌԴ Պետդումայի պատվիրակությանը՝ Դումայի սպառազինությունների վերահսկման եւ միջազգային անվտանգության ենթակոմիտեի նախագահ Բորիս Գրոմովի գլխավորությամբ:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից, կողմերը երկուստեք գոհունակություն են հայտնել հայ-ռուսական հարաբերությունների ներկա մակարդակից, արտահայտվել դրանց հետագա ընդլայնման եւ համագործակցության խորացման օգտին: Ափսոսանք է հայտնվել, որ երկու պետությունների միջեւ առկա տնտեսական համագործակցությունը ետ է մնում քաղաքական հարաբերությունների մակարդակից:

Այնուհետեւ նախարար Օսկանյանը ներկայացրել է Հայաստանի իշխանությունների դիրքորոշումը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման կապակցությամբ: Բանակցային գործընթացը փակուղու մեջ գտնվելու պատասխանատվությունը նախարար Օսկանյանը դրեց ադրբեջանական կողմի վրա, ընդգծելով, որ պաշտոնական Բաքուն հրաժարվում է առանց նախապայմանների բանակցությունները վերսկսելուց:

Բորիս Գրոմովն, իր հերթին, ընդգծեց բանակցությունների վերսկսման անհրաժեշտությունը՝ որպես տարածաշրջանում խաղաղության եւ կայունության հաստատման կարեւորագույն գործոն:

Դիվանագիտական հարաբերություններ Հայաստանի եւ Պանամայի միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 7-ին Հայաստանի եւ Պանամայի միջեւ հաստատվեցին դիվանագիտական հարաբերություններ:

«Հայաստանի Հանրապետության եւ Պանամայի Հանրապետության միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու մասին» համատեղ արձանագրությունը ստորագրվել է Արգենտինայում Հայաստանի դեսպան Վահան Տեր-Ղեւոնդյանի եւ Պանամայի դեսպան Խոսե Մանուել Ուաքսոնի կողմից: Այդ մասին հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից:

Ընթերցողը մեղադրում է Ազգային ժողովին

Խմբագրությունում չեն դադարում հանրապետության գլխավոր դատախազի սպանության փաստից տագնապած քաղաքացիների հեռախոսազանգերը: «Ո՞նց կլինի մեր վիճակը», հարցնում են մարդիկ, առանց ակնկալելու համոզիչ որեւէ պատասխան: Մեծամասամբ արդեն համոզված են, որ ոչինչ չի փոխվի մեր կյանքում:

Հատկանշական է երեկվա զանգահարողներից մեկի դատողությունը գլխավոր դատախազի սպանության մասին: «Մեր Ազգային ժողովը զգո՞ւմ է իր պատասխանատվությունը Հենրիկ Խաչատրյանի սպանության գործում», հարց տվեց Սուրեն Հակոբյան անուն-ազգանունով ներկայացած քաղաքացին եւ ինքն էլ բացատրեց իր հարցի իմաստը. «Ազգային ժողովը մերժելով պատգամավոր Նվեր Չախոյանի անձեռնմխելիությունը վերացնելու մասին ՀՀ գլխավոր դատախազի հայցը, փաստորեն խոչընդոտեց հանցագործության դեմ պայքար հայտարարած Հենրիկ Խաչատրյանի առաքելությունն ու դարձավ նրա սպանության մեղսակից: Դրանով, Ազգային ժողովը մարտահրավեր նետեց եղերաբախտ Հենրիկ Խաչատրյանին, թե՝ չե՞ս կարող ոչինչ անել մեր դեմ, իսկ եթե համառես՝ ինքդ կտուժես: Ինչպես որ տուժեց՝ կյանքի գնով»:

Մեր ընթերցողը հեռախոսազրույցի ավարտին հիշեցրեց, որ խորհրդարանի տվյալ նիստում տվյալ հարցի քվեարկությունը պետք է կատարված լիներ անվանական: «Այդ դեպքում, ասաց նա, մենք կպահանջեինք հրապարակել պատգամավորների անունները, որպեսզի իմանայինք, թե ով ով է, եւ ինչ պատասխանատվություն ունի գլխավոր դատախազի սպանության գործում»:

Թուրքիայում կամավորներ են հավաքագրվում Կոսովո ուղարկվելու համար

ԱՆԿԱՐԱ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Իսլամական կարգուկանոնի օջախներ» թուրքական ծայրահեղ աջ կազմակերպությունը հայտարարել է Կոսովո ուղարկելու համար կամավորներ հավաքագրելու մասին:

Կազմակերպությունը պնդում է, թե կամավորները սերբական երկրամասում չեն կռվելու կոսովցի մահմեդականների կողմում, այլ «մարդասիրական օգնություն են ցույց տալու»: Տեղի իրավաբանները, սակայն, հայտարարում են, որ այդ նախաձեռնությունը հակասում է միջազգային իրավական նորմերին:

«Իսլամական կարգուկանոնի օջախները», որոնք մոտ են թուրքական ծայրահեղ աջ Մեծ միասնության կուսակցությանը, «համբավ» են ձեռք բերել ժամանակին կամավորներ ուղարկելով Ադրբեջան եւ Չեչնիա: Այժմ նրանք ցանկանում են ստեղծել 5-հազարանոց «կամավորական բանակ»՝ «Կոսովոյի ազատագրական բանակին» զորակցելու նպատակով: Վերջին տվյալների համաձայն, որ այսօր հաղորդել է «Ենի յուզյըլ» թերթը, խռովարար երկրամաս մեկնել ցանկացողների թիվը կազմել է 2,5 հազար, որոնք բոլորն էլ ծառայել են բանակում:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, «Օջախների» ղեկավար Թունա Քոջը հայտարարել է, թե «կամավորական բանակը ստեղծվում է օրինավոր հիման վրա»: «Մենք ոչ ոքի չենք հավաքագրում: Բոլորը, ովքեր ցանկանում են մտնել նրա մեջ, կամավորներ են», - նշել է նա: «Մեր նպատակն է օգնություն ցույց տալ տարածաշրջանի ժողովուրդներին,- ընդգծել է Քոջը,- որոնք թուրք օսմանների ցեղի շարունակությունն են: Երեկ մենք աջակցում էինք Չեչնիային ու Բոսնիային, այսօր զորավիգ ենք Կոսովոյում ապրողներին: Մեր գործողությունների ետեւում ոչ մի գաղափարախոսություն չկա»:

Ուժգին կարկտահարություն եւ հեղեղներ Նոյեմբերյանում

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 10-ի ժամը 22-45-ից մինչեւ 23-30 տեղացած ուժգին կարկուտը եւ սելավները մեծ վնաս են պատճառել հատկապես Նոյեմբերյան քաղաքի եւ Կողբի, Արճիսի, Այրումի, Բագրատաշենի տնտեսություններին: Նոյեմբերյանում եւ Կողբում ընկույզի մեծությամբ կարկուտը վնասել է խաղողի, մրգերի եւ բանջարեղենի բերքը, դեռեւս չհնձված հացահատիկը, կոտրվել են ծառեր, ավերվել են տանիքների շիֆերները, հեղեղվել են ներքնահարկեր ու տներ, կտրվել հաղորդալարեր: Կողբում ուժգին քամին շրջել է «ԳԱԶ-53» մակնիշի ավտոմեքենա, ներխուժելով բնակարաններ՝ ավերել տների միջնորմներ: Նոյեմբերյանում քաղաքապետարանի շենքի առջեւ օգոստոսի 11-ի առավոտյան էլ կարելի էր տեսնել չհալված կարկուտի կույտեր:

«Հայծխախոտի» աշխատանքը խոչընդոտվում է աուդիտի պատճառով

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հակառակ նախապես արված հայտարարությանը, «Հայծխախոտ» գործարանի աշխատանքը օգոստոսի 11-ին չի վերականգնվել: Ինչպես հայտնեց «Հայծխախոտ» ԲԲԸ գործադիր տնօրեն Դավիթ Ղալումյանը, այդ օրը պետք է ավարտվեր ձեռնարկությունում անցկացվող աուդիտը, սակայն աուդիտն անցկացնող «Բիզնես կոնսալտ» ընկերությունից որեւէ տեղեկություն այդ մասին չի ստացվել: Աուդիտը նախաձեռնել էր ձեռնարկության նոր բաժնետեր Կարեն Բաբայանը, որը հունիսին գնել է ձեռնարկության բաժնետոմսերի 23 տոկոսը: Ձեռնարկությունը չի աշխատում երկու ամսից ավելի, ընդ որում, ըստ պրն Ղալումյանի, նախկին տնօրենը գիտակցաբար խոչընդոտել էր դրա աշխատանքը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Նոր նշանակումներ եւ հաստատումներ ԼՂՀ կառավարության նիստում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կառավարության օգոստոսի 11-ի նիստում, որ վարել է վարչապետ Ժիրայր Պողոսյանը, քննարկվել են հանրապետության ներքին կյանքին առնչվող մի շարք հրատապ հարցեր:

Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչությունից, կառավարության որոշմամբ Սերգեյ Միրզոյանն ազատվել է Շուշիի շրջանի վարչակազմի ղեկավարի պաշտոնից, այդ պաշտոնում նշանակվել է Վլադիմիր Սուրենի Կայսյանը: Արթուր Էդվարդի Պասկալյանցը նշանակվել է ԼՂՀ ֆինանսների նախարարի տեղակալ-գլխավոր գանձապետ: Ֆինանսների նախարարությանն առնչվող եւս մի որոշում է ընդունվել. հաստատվել են նախարարության կանոնադրությունն ու կառուցվածքը, կենտրոնական գանձապետարանի, վերահսկողության վերստուգման վարչության կանոնադրությունները: Նիստում ստեղծվել է ԼՂՀ պետական անկախության հռչակման 7-րդ տարեդարձի տոնակատարության միջոցառումների կազմակերպման եւ համակարգման կառավարական հանձնաժողով, հաստատվել է նրա կազմը: Հանձնաժողովի նախագահ է նշանակվել քաղաքաշինության նախարար Է. Շահրամանյանը:

Սահմանվել է հանրապետության պետական բարձրագույն եւ միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների (այդ թվում քոլեջի) պետական պատվերով սովորող ուսանողների եւ աշակերտների կրթաթոշակների չափը: Սահմանվել են նաեւ բյուջետային հիմնարկների աշխատողների, ինչպես նաեւ հանրապետության օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանության մարմինների աշխատողների պաշտոնային դրույքաչափերը: Կառավարությունը հաստատել է ԼՂՀ պետական կենսաթոշակային հիմնադրամի վարչության անհատական կազմը, վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության պետական վարչության կանոնադրությունը եւ կառուցվածքը:

Որոշում է ընդունվել նաեւ կոմունալ, տրանսպորտի, կապի ձեռնարկությունների կողմից անվճար եւ զեղչ սակագներով ծառայություններ իրականացնելու հետեւանքով առաջացած վնասները փոխհատուցելու նպատակով հաշվարկումներ կատարելու մասին: Մեկ այլ որոշմամբ կառավարությունը երկարաձգել է «Արցախկապ» պետական ձեռնարկության կողմից պետական բյուջեին ունեցած պարտքերի գծով հաշվարկված տույժերի գումարների գանձման ժամկետը: Որոշում է ընդունվել պետական պատվերով խոշոր եղջերավոր անասունների գնման եւ տավարի մսի ժամանակավոր գների սահմանման մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ «Վան» ակումբի երիտասարդները

Վերջին տարիների տնտեսական ճգնաժամերը ծանրորեն անդրադարձան մարդկանց ոչ միայն ապրելակերպի, այլեւ հոգեբանության վրա: Համատարած անտարբերությունը նյութական պայմանների բարելավման խնդրից դուրս գտնվող ամեն ինչի նկատմամբ հատկապես արագ ընկալեց եւ յուրօրինակ դրոշ դարձրեց երիտասարդությունը: Այսօրվա հայ երիտասարդությանը պակասում է, թերեւս, միասնականությունը, կազմակերպվածությունը, հետաքրքրությունը հասարակական ակտիվ կյանքի հանդեպ: Այդ բացը լրացնելու առումով շնորհակալ գործ է կատարում Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը՝ երիտասարդական ակումբներ հիմնելով, երիտասարդներին ոգեւորելով ու ամեն կերպ նրանց ընդառաջելով: ՀՌԱԿ շրջանակներում գործող շուրջ 30 ակումբներից շատերը հիմնվել են Հայաստանի տարբեր քաղաքներում: Ընդգծված եռանդով են գործում երեւանյան ակումբները («Վան», «Արմենական» եւ այլն). կազմակերպում են միջոցառումներ, ներգրավվում կուսակցական աշխատանքի մեջ, մի խոսքով՝ մասնակցում են հասարակական-քաղաքական կյանքին:

Սակայն երիտասարդությանը բնորոշ է նաեւ զվարճանալու, ինքն իր համար հետաքրքրություն ստեղծելու կարողությունը: ՀՌԱԿ «Վան» ակումբն իր կազմակերպած երիտասարդական շոուներով, որոշ ժամանակից ի վեր, յուրատեսակ միավորող օղակ է դարձել մյուս ակումբների համար: Երիտասարդության պալատի «Նոստալժի» բարում պարբերաբար տեղի ունեցող դիսկոտեկներին, երգիչ-երգչուհիների մրցույթներին, ժամանցի այլ տեսակներին միշտ էլ բազմաքանակ երիտասարդներ են հավաքվում: Վերջին մրցույթը, որն անցկացվեց մի քանի փուլով, ռուսական հեռուստատեսությամբ ցուցադրվող «Երաժշտական ռինգ» հաղորդաշարի հայկական կրկնօրինակն էր: Մրցող երգիչ-երգչուհիները Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայից էին եւ առաջին քայլերն էին անում էստրադային ժանրում: Ունկնդիրների ջերմ ընդունելությանը գումարվեցին նաեւ հեռուստատեսության գովասանքները՝ երիտասարդ կազմակերպիչներին ուղղված: Մեզ եւս մնում է հաջողություն մաղթել «Վան» ակումբին: Չէ՞ որ այս երիտասարդներին է պատկանելու հայկական շոու բիզնեսի ապագան:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ՏԱՐԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

Երրորդն ավելո՞րդ է

Ըստ դատախազության հաղորդագրության, երրորդը քննչական մասի պետ Ա. Հովսեփյա՞նն է

Հենց սկզբից նշենք, որ տվյալ հրապարակումը առանձին հետաքննության արդյունք չէ: Մյուս կողմից, Հենրիկ Խաչատրյանի եւ Արամ Կարապետյանի ողբերգությունը, նախկինում արձանագրված եւ ցայսօր չբացահայտված սպանությունների համատեքստում, կարծես թե նման իրավունքներ է ընձեռում հատկապես լրագրողներին, քանզի առավել իրազեկ աղբյուրները լռում են: Լռում են կամ տալիս աղճատ տեղեկություններ, նման մի հաղորդագրություն է առիթ ծառայել տվյալ թղթակցությանը: Հակառակ դեպքում, եթե ընդունենք, որ ՀՀ դատախազության հաղորդագրությունը ճիշտ է, գրագետ եւ անաչառ, ապա ստիպված ենք համակերպվել այն մտքին, որ սենյակում կար երրորդը, այն է՝ ՀՀ դատախազության քննչական մասի պետ Ա. Գ. Հովսեփյանը:

14 կետերից բաղկացած պաշտոնական հաղորդագրությունը, որ տպագրվել է «Ազգ»-ի եւ այլ թերթերի երեկվա համարներում, նախ եւ առաջ բնութագրվում է մտքի եւ բովանդակության որոշակի թերություններով: Ընդ որում այն հանգամանքը, որ հաղորդագրության հեղինակը ՀՀ դատախազությունն է, էլ ավելի զարմանալի է դարձնում այս փաստը...

Օրինակ. տեղեկատվության երկրորդ կեսի վկայությամբ, Հենրիկ Խաչատրյանը վախճանի օրը իր աշխատասենյակում է եղել մինչեւ 10:45-ի սահմանները, «որից հետո թիկնապահների ուղեկցությամբ գնացել է ՀՀ կառավարություն եւ մասնակցել նիստին»:

Ապա (3-րդ կետ) «թույլտվություն խնդրելով, ժամը 15-ի սահմաններում, դուրս է եկել ՀՀ կառավարության նիստից եւ գնացել տուն ընդմիջման»: Հարցը բնական է. որտե՞ղ մնացին թիկնապահները: Փաստորեն, 3-րդ կետը իր տրամաբանությամբ չի հաջորդում հաղորդագրության 2-րդ կետին, եւ հետագայում նույնպես թիկնապահների մասին խոսք չի լինում: Հապա ինչո՞ւ է բերված թիկնապահների առկայության փաստը (ՀՀ կառավարություն ուղեւորվելիս), եթե այնուհետ ոչ մի տառով չի խոսվում այդ մասին: Մասնավորապես, որտե՞ղ էին թիկնապահները 16:53-ի սահմաններում, երբ, համաձայն հաղորդագրության, ՀՀ գլխավոր դատախազի օգնական Ա. Չիթչյանը լսել է 3 կրակոցի ձայն:

Կրկին հետեւենք հաղորդագրության կետերին. կես առ կես եւ ժամ առ ժամ բերվում են այն անձնավորությունների անունները (ՀՀ դատախազության աշխատակիցներ), որոնք մուտք են գործել Հենրիկ Խաչատրյանի աշխատասենյակ եւ ապա դուրս եկել: Մասնավորապես, ընթերցենք 6, 7, 9 (սա հատուկ ուշադրությամբ), 11, 12 կետերը: Այժմ տեսնենք ի՞նչ է ասվում հաղորդագրության 7-րդ կետում. «ժամը 16:05-ի սահմաններում ՀՀ գլխավոր դատախազի աշխատասենյակ է մտել քննչական մասի պետ Ա. Գ. Հովսեփյանը»: Վերջ: Ուրիշ ոչինչ (թե ե՞րբ է նա դուրս եկել) գրված չէ: Հետագայում նույնպես որեւէ կերպ չի շոշափվում Ա. Գ. Հովսեփյանի ազգանունը: Ստացվում է, որ պաշտոնական տեղեկությունների համաձայն հանցագործության պահին գտնվել է Հենրիկ Խաչատրյանի աշխատասենյակում: Այս վարկածը ուղղակիորեն բխում է ողջ հաղորդագրության բովանդակությունից: Եվ եթե միայն ՀՀ դատախազությունն ընդամենը «բացթողում է» արել, ապա միայն մնում է զարմանալ, թե ինչպե՞ս է այս ամենից իրազեկ ատյանը իրեն թույլ տալիս նման «բացթողում»: Չէ՞ որ փոքր անճշտությունը ծնում է մեծ անվստահություն:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Հանդիպում տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչությունում

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 11-ին ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչությունում հանդիպում տեղի ունեցավ ԱՄՆ տեղեկատվական գործակալության ծրագրերն իրականացնող USIS-ի հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն տկն Մ. Քուպերի, կրթության հարցերի համակարգող Դ. Սեփելինի եւ վարչության պետի տեղակալ Ա. Զալինյանի, ռազմավարական ծրագրերի ու լրատվական-վերլուծական բաժնի աշխատակիցների միջեւ: Վարչությունը, որպես ՀՀ տեղեկատվական եւ գրահրատարակչական ոլորտները կարգավորող պետական կառավարման լիազորված մարմին, բանակցություններ սկսեց ՀՀ տեղեկատվական համակարգը կարգավորող օրենքների արդիականացման, ԶԼՄ-ների գործունեության կանոնակարգման հարցերի շրջանակներում փոխհամագործակցության մասին: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց միմյանց ծրագրերին ավելի մանրամասն ծանոթանալու եւ համատեղ գործունեության եզրեր փնտրելու վերաբերյալ:

Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանն ու Մուրադ Մուրադյանը Ֆուլբրայթ կրթաթոշակով Հայաստան են գալու

Ամերիկահայ հայտնի բանաստեղծուհի եւ թարգմանչուհի Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանն ու գրող-լրագրող Մուրադ Մուրադյանը ստացել են Ֆուլբրայթ կրթաթոշակով Հայաստան այցելելու եւ այնտեղ դասավանդելու հրաշալի հնարավորություն, հաղորդում է բոստոնյան անգլիատառ «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթն իր հուլիսի 25-ի համարում: Երկուսն էլ

առաջիկա ուսումնական տարում դասավանդելու են Երեւանի պետական համալսարանում: Մեկն ամերիկյան բանաստեղծություն՝ գարնանը, մյուսը՝ ութ գիտությունների թեկնածուների հետ, հետագա դոկտորականների թեմաներով՝ սեպտեմբերից: Զուգահեռաբար, դոկտ. Մուրադյանը հատուկ կուրս է կարդալու «Պատերազմ, բռնություն եւ հակամարտության լուծում» թեմայի վերաբերյալ, եւ վերահսկելու է համալսարանի «Շրջանային ինտեգրացում եւ հակամարտության լուծում» կենտրոնի գործունեությունը:

Հակամարտագիտությունը սկսել է մեծ ժողովրդականություն վայելել ինչպես ԱՄՆ-ում, այնպես էլ նախկին Խորհրդային Միությունում եւ Եվրոպայում: 1991 թ. ընդամենը հինգ ուսա-

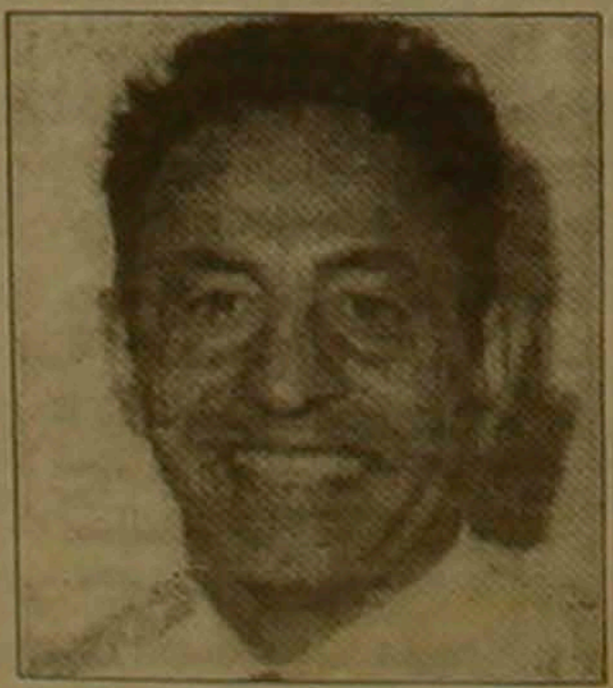

նողից բաղկացած ԵՊՀ-ի այդ բաժինն այժմ 35 ուսանող ունի: Նրանք զբաղվում են այդ նորագույն գիտության ամենատարբեր կողմերի ուսումնասիրություններով: ԵՊՀ-ն այդ բնագավառում կապեր է հաստատել Ֆերֆաքսի (Վիրջինիա) Ջորջ Մեյսոն համալսարանի համանման ֆակուլտետի հետ:

Հ. Օ.

Հիմնվեց Հայաստան-Մալթա ընկերություն

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանում հիմք դրվեց եւս մեկ բարեկամության ընկերության. օգոստոսի 11-ին տեղի ունեցավ Հայաստան-Մալթա ընկերության հիմնադիր ժողովը: Ընկերության նախագահ ընտրվեց «Արագած» ձեռնարկության տնօրեն Վարդան Պետրոսյանը: «Հայաստան-Մալթան» մշակութային համագործակցության եւ կապերի ընկերության (ՄՀԿԸ) համակարգում գործող 42-րդ ընկերությունն է:

Հայաստանին դեղորայք են տրամադրել Կանադայի անհատ ձեռներեցները

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կանադայի անհատ ձեռներեցները Հայաստանի համար World Vision կազմակերպությանն են տրամադրել 176 տուփ ամոքսիցիլին: Այն նախատեսված է թոքային հիվանդությունների համար եւ բաշխվելու է հիվանդանոցներին, որոնք գրավոր կներկայացնեն իրենց պահանջարկը եւ կստանան համապատասխան քանակությամբ դեղորայք: Այս մասին հայտնեցին World Vision-ի Հայաստանի գրասենյակում: Այս կազմակերպությունը «Նվերներ ապրանքների ձեւով» ծրագրի շրջանակներում մինչեւ այժմ Հայաստան է առաքել 1,2 մլն դոլարի բժշկական սարքավորում:

Սփյուռքահայ գործարարը Հայաստանում արտադրում է նոր հացատեսակ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի երիտասարդական կուսակցությունը Նավասարդի տոնի առթիվ կազմակերպել էր հացի արտադրության շնորհանդես, ուր ներկայացված էր նոր հացատեսակ: Երիտասարդ գործարար Ժոզեֆ Յարիջանյանը հայրենիք է եկել Թեհրանից եւ հիմնել է իր ստեղծած նոր հացատեսակի «ծաղկեհացի» արտադրություն: Լավաշատիպ այս հացի արտադրության համար օգտագործվում է իր մշակած նոր սարքավորումը: Այն պատրաստված է առաջին տեսակի ցորենի ալյուրից, հունցվում է կաթով եւ երկու ամիս սառնարանում պահպանում է իր թարմությունը: Երիտասարդ գործարարի նպատակն է մասնակից լինել հայրենիքի բարգավաճմանը, քանի որ, նրա խոսքերով, սփյուռքահայերի ապագան Հայաստանի զարգացումն է: Հացն արտադրվում է Դավթաշենի հացի գործարանում, որն արդեն երկու տարի չէր աշխատում: Ըստ Ժոզեֆ Յարիջանյանի, հնարավորության դեպքում գործունեության ծավալները կընդարձակվեն:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Չափազանցություն

«Ազգ» թերթի երեկվա համարում տպագրվել է «Ծեծկռտուք Սեւանում» վերնագրով տեղեկատվությունը, որի ընդհանրացումները, մեղմ ասած, տարակարծությունների տեղիք են տալիս:

Այո, տեղի ունեցածը ցավալի միջադեպ է, որը ստվեր է գցում ստեղծագործական տան աշխատակիցների՝ հանգստյան տարեշրջանին նախապատրաստվելու այս տարվա ջանքերի վրա: Տեղի ունեցած ծեծկռտուքը հրահրվել է տեղացի եւ հանգստացող մի քանի տաքգլուխ երիտասարդների կողմից, որոնցով զբաղվում է ՆԳ Սեւանի բաժինը: Սակայն զարմանք եւ ցավ են հարուցում հոդվածում նկարագրված սովորական միջադեպի մեջ ներազգային պատերազմ տեսնելու ջանքերը:

Տեղի ունեցածը փաստի ընդհանրացման չափազանցություն է պարզապես: Իսկ ինչ վերաբերում է «Եթեր» ստեղծագործական տանը տիրող մթնոլորտին, այն նորմալ է, հաճելի, եւ մեկուսի այդ դեպքը ոչ մի կերպ չի կարող խանգարել մարդկանց հանգիստը:

«ԵԹԵՐ» ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎ

Վարորդները շարունակում են բողոքել

Ավտոբուսների վարորդների գործադուլները դեռ չեն դադարել: Երեկ, օգոստոսի 11-ին, ՀՀ կառավարության շենքի մոտ հավաքված վարորդները փորձում էին ապացուցել, որ լավ վերանորոգված մեկդռնանի ավտոբուսներն անվտանգ են, ինչպես մյուսները: Նրանք գտնում էին, որ քաղաքապետի որոշումը հապճեպ էր հաշվի չառնելով, որ հարյուրավոր վարորդներ ծախսալից վերանորոգումներ էին արել եւ իրենց աշխատանքով հոգում էին ընտանիքի հոգսերը:

Կարգադրության համաձայն արգելվում է մեկդռնանի մեքենաների աշխատանքը հրդեհի եւ վթարի դեպքում անվտանգությունն ապահովելու համար: Բայց երկդռնանի ավտոբուսները նույնպես կարող են անսարք լինել եւ վտանգ ներկայացնել: Ուրեմն, հուզումները վերացնելու եւ վարորդների պահանջները բավարարելու համար կարծում ենք, որ պետք է ժամանակավորապես արտոնվի լավ վերանորոգված մեքենաների աշխատանքը:

Իսկ արդյոք խորհե՞լ են, որ միկրոավտոբուսների ստացվելուց հետո ժողովուրդը պիտի օգտվի դրանցից կրկնակի վճարելով: Չէ՞ որ ավտոբուսները կարող էին մրցակից լինել դրանց եւ խոչընդոտել փոխադրավարձի թանկացումը:

ՎԱՐԴԻՆԵ ԽՈՒՐԴՈՅԱՆ
Ուսանողուհի

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Վերջին 1-2 ամսում մոտ մեկ տասնյակ «բինգոներ» դադարեցրել են գործունեությունը: Դեռեւս անցյալ տարվա վերջին Հայաստան մուտք գործած այս հաստատությունները, որոնց «վերելքը» սկսվեց ձմռանն ու գարնան շեմին, երբ ամեն քայլափոխի իրար ետեւից կառուցվում էին «բինգոներ», այսօր կանգնած են փակվելու վտանգի առջեւ: Պատճառը թերեւս ՀՀ «Հաստատագրված վճարների մասին» օրենքի ընդունումն ու մինչ այդ դրա շուրջը ծավալված խոսակցություններն էին: «Բինգոներից» մի քանիսը, հաշվարկելով իրենց իրական հնարավորություններն ու օրենքով սահմանված վճարները, գերադասեցին մինչեւ օրենքի ընդունումը փակվել, մի քանիսը փակվել են օրենքի ընդունումից անմիջապես հետո, իսկ ավելի «համառները» առայժմ համբերում են մեկ-երկու ամիս եւս եւ հետո միայն կորոշեն արժե՞ շարունակել բիզնեսի այդ ձեւը: Ամեն դեպքում, այդ շրջանակների «արհեստավարժների» կարծիքով, մինչեւ տարեվերջ թերեւս Երեւանում կմնա մեկ կամ երկու «Բինգո»:

ԽԱՂԱՏՆԵՐ

Առաջիկա մեկ-երկու ամսում 25 «բինգոներից» կմնան երեւի 5-ը

«Բինգոների» տերերն էլ են դժգոհ

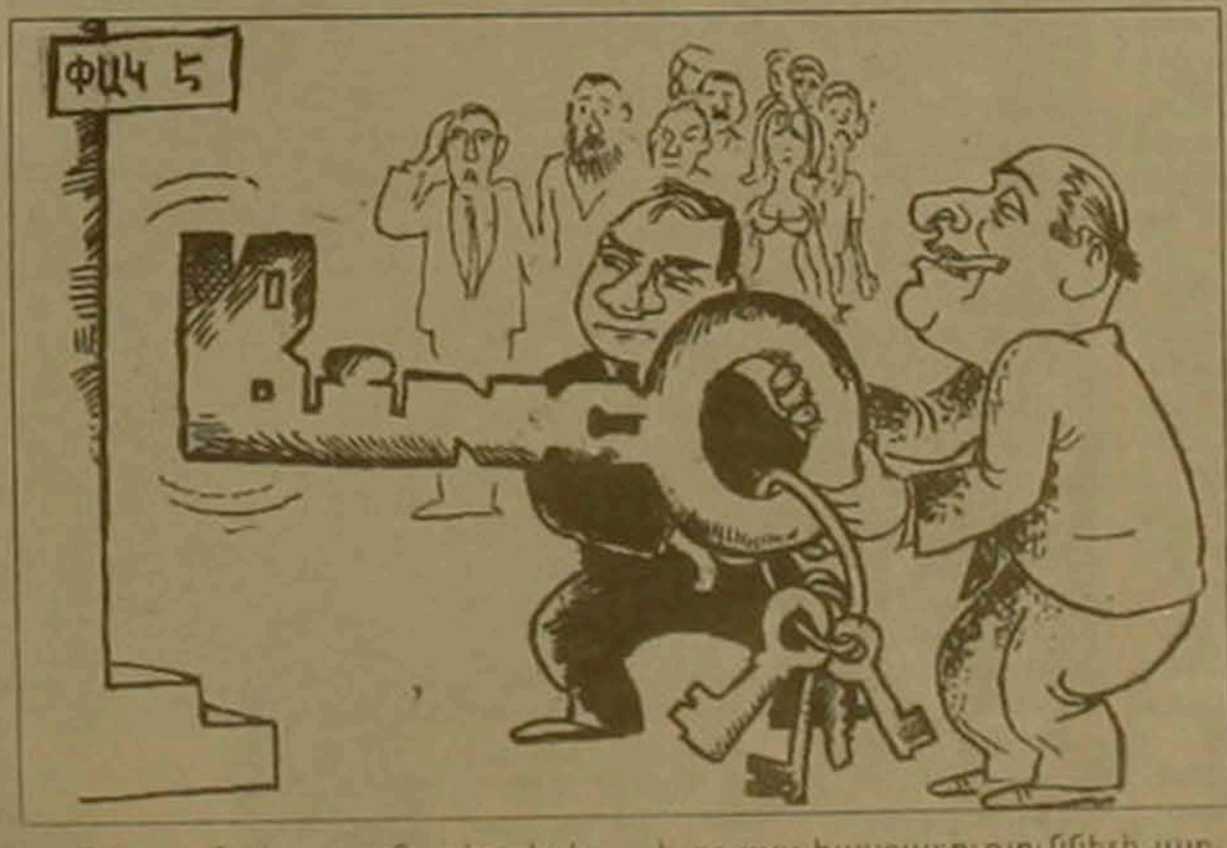

Ըստ պաշտոնական տվյալների, անցյալ տարվա աշնան վերջին կինո «Նաիրիում» բացված առաջին «բինգոյից» հետո գրանցվել են 25 նման հաստատություններ, որոնցից 7-ը մարզերում: Ըստ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության ներկայացրած տվյալների, «բինգոներին» զուգահեռ գրանցվել են նաեւ 10 վիճակախաղեր՝ «Խոշոր շահում», «Հեռուստալոտո», «TV բինգո», «Ծովամարտ», «Էքսպրես-մանի» եւ այլն: Այս խաղերի լայն տարածումը Հայաստանում թերեւս պայմանավորված էր նրանց պարզ շահութաբերությամբ, այլապես ոչ մի գործարար չէր ցանկանա իր «փողերը քամուն տալ»: Այս խաղերի գործունեության, նրանց հավաստիության մասին տարբեր կարծիքներ կան, գերիշխողն այն է, թե դրանք միայն թալանի ու մարդկանց խաբելու միջոց են: Այդ կարծիքին մարդիկ շարունակում են մնալ այնքան ժամանակ, մինչեւ մի գեղեցիկ օր հենց իրենք են շահում, ինչը քիչ հավանական է, բայց հնարավոր: Եվ քանի որ չշահողների քանակն ավելի մեծ է, դրան գումարած տարբեր խմիչքատեսակների գովազդային շահումների մասին հայտարարությունները, ինչպես օրինակ, «Կոկա-կոլայի» հայտնի գովազդներն ավտոմեքենայի շահումների կամ Ֆրանսիայում ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու վերաբերյալ, դրանք պարզապես հոգնեցնում ու վրդովեցնում են սոցիալապես անապահով վիճակում գտնվող բնակչության գերակշիռ մասին, որը անկնթարթային հարստության փոխարեն գերադասում է կայուն ու հաստատուն համեստ կյանքով ապրել:

Ամեն դեպքում «բինգոները» հասցրել են մտնել մեր կենցաղի մեջ, եւ այսօր ամուսիններով կամ ընտանիքներով «բինգո» այցելությունը սովորական երեւույթ է: «Բինգոներից» յուրաքանչյուրն ունի իր կանոնները, լրացուցիչ խաղարկությունները, յուրահատուկ ձեւերը, սակայն ամենուր այս խաղի իմաստը նույնն է՝ լոտո, որը խաղում են ոչ թե տանը, այլ մի հատուկ վայրում, ուր հավաքվում են շահումների հավատացողները կամ այդ կերպ իրենց ժամանակն անցկացնողները, որոնք գերադասում են խաղի հետ ունկնդրել հաճելի երաժշտություն կամ վայելել սառը ըմպելիք: Ըստ էության «բինգո» խաղալը կարելի է համարել «անմեղ թուլություն», սակայն չպետք է անել այնպես, որ այս խաղաձեւը ստանա համատարած բնույթ եւ լայն տարածում, հատկապես անչափահասների շրջանում, թեեւ իմ այցելած բոլոր «բինգոներում» պնդում էին, որ վերջիններիս մուտքը խստիվ արգելված է:

«Բինգոների» փակվելու փաստը կարելի է գնահատել երկու հակառակ տեսանկյունից: Առաջինն այն է, որ այս հաստատությունների այդքան առատությունն իրոք ցանկալի չէ, քանի որ գործազրկության եւ համատարած սոցիալական բեւեռացման պայմաններում կարող է դառնալ մարդկանց համար իրական կյանքից ու աշխատանքից խուսափելու միջոց եւ խաբկանք, իսկ անչափահասների ու երիտասարդների համար գումարի ու ժամանակի վատնում: Երկրորդ գնահատականի համաձայն, այս հաստատությունների փակվելով, փաստորեն բավականին մարդիկ, որոնք ներդրումներ են կատարել, կանգնում են տխուր փաստի առջեւ եւ մեկ անգամ եւս կորցնում իրենց վստահությունն ու Հայաստանում ներդրում կատարելու ցանկությունը, եւ վերջապես դրանց փակվելով փակվում են մեծ թվով աշխատատեղեր: Օրինակ «Գերա» ընկերությանը պատկանող 7 «բինգոներում», որոնցից 4-ն, ի դեպ, արդեն չեն գործում, կա մոտ 200 աշխատատեղ նորմալ աշխատավարձով: Այսինքն դրանց փակմամբ մոտ 200 ընտանիք զրկվում է կերակրող ձեռքից:

Այս եւ նման դժգոհությունները «բինգոներում» հիմնավորեցին փաստերով. պարզվում է, որ նոր ընդունված օրենքով միայն «բինգո» անվանատախտակ ունենալու համար անհրաժեշտ է մուծել 5000 դոլար, մեկ քառակուսի մետրի համար 20 դոլար, այսինքն միջին չափի սրահի վարձակալելու համար ամսական անհրաժեշտ է մոտ 8-10 հազար դոլար: Ընդհանրապես այս գործի մեջ «մասնագիտացած» մարդկանց կարծիքով, խճճված է նաեւ վճարների գանձման մեխանիզմը: Այսպես, յուրաքանչյուր 10 հազ. դրամից ավելի շահողից գանձվում է գումարի որոշակի տոկոսը, ինչը փաստորեն գրեթե անհնար է, քանի որ այդ դեպքում անհրաժեշտ են շահողի անձնագրի տվյալները (իսկ յուրաքանչյուր այցելուից բնականաբար չես կարող անձնագիր պահանջել), լրացուցիչ հաշվապահություն: Այդ պատճառով «բինգոն» ստիպված ինքը պետք է վճարի այդ գումարը, որը վերջնական հաշվարկով բավականին մեծ թիվ է:

Այնպես որ ստեղծված իրավիճակում չպետք է ոչ զարմանալ, ոչ զայրանալ եւ ոչ էլ ուրախանալ «բինգոների» ճգնաժամով. պարզապես պետք է ընդունել մի պարզ ճշմարտություն. մենք հայերս ծայրահեղ ազգ ենք կամ համատարած «բինգոներ» կամ ոչինչ: Մինչդեռ կարելի էր օրենքով հարկային դաշտը կանոնավորել այնպես, որ կտրուկ ու խառնաշփոթ առաջացնող երեւույթներ չլինեին, իսկ հարկային պարտավորությունները կատարվեին ավելի հեշտ մեխանիզմներով ու իրական հաշվարկներով, որպեսզի չտուժեր եւ ոչ ոք՝ ոչ գործարարը, ոչ բյուջեն եւ ոչ էլ նրանք, ովքեր միամտորեն հավատում են անկնթարթում հարստանալու հեքիաթին:

ԳԱՅԱՆԵ ՄԱՐՔՈՅԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱ

Խոսենք հայերեն

Ֆրանսիացի հայագետ՝ Ֆրեդերիկ Ֆեյդին ասել է. «Հայերենը հիասքանչ, չծերացող ու չհնացող, անեզր հնարավորություններ ունեցող լեզու է»: Բոլորիս քաջ հայտնի է սա եւ ոչ մեկի համար նորություն չէ: Գիտենք նաեւ, որ իր զարգացման ընթացքում հայոց լեզուն էլ ավելի է կոփվել, զարգացել ու ազնվացել: Բայց խոստովանենք, որ շատ քչերն են օգտվում մեր լեզվի ճոխ բառապաշարից: Այժմ շատ է խոսվում մամուլի եւ հատկապես հեռուստատեսության աղքատ ու աղճատված բառապաշարի մասին: Բայց սա թողնենք մի կողմ եւ տեսնենք, թե մենք ինչպես ենք խոսում:

Այսօր մարդկանց մեծ մասը՝ կարծես մոռացած հարուստ բառապաշարով մեր լեզուն, խոսում է ժարգոնային հայերենով: Կարծես օտարը թափանցել է մեր հոգին եւ ուզում է արմատախիլ անել մերը՝ ազգայինը:

Շատ ցավալի է, երբ քայլում ես հայրենի քաղաքի փողոցներով եւ թվում է՝ ընկել ես մի օտար աշխարհ, քանզի չորս կողմդ օտարալեզու ցուցանակներ ես տեսնում եւ կողքիդ մարդկանցից լսում. «Ապե, թույն աղջիկ ա չէ՞, ինչ գժոտ մաշնայա է՞, արա, դու կայֆ ես, ապե, չիելնե՞նք, քուր ջան, չծովե՞նք մի կողմ», այս եւ այլ նմանատիպ բառեր, որոնք պարզապես սրտխառնոց են առաջացնում:

Մեր լեզուն հայերենն է, այն հայերենը, որով քնարել են Գողթան երգիչներն ու Շնորհալին, Ֆրիկն ու Քուչակը: Յուրաքանչյուր հայ մարդ պետք է սիրով պահպանի հայոց լեզուն, հարստացնի, իսկ եթե չի կարողանում, թող անփոփոխ հանձնի հաջորդ սերունդներին:

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ո՞ւմ համար են թերթերը...

Փոքրիկ Հայաստանում զանգվածային լրատվության 470-ից ավելի միջոց է գրանցված: Սակայն ճշտելը, թե դրանցից քանիսն են պարբերաբար լույս տեսնում կամ երբեւէ դուրս գալիս, այնքան էլ հեշտ չէ: Միայն կարելի է ավելացնել, որ այդ 470-ի մեջ 170 թերթերի եւ 42 հանդեսների անուններ կան:

Կրպակներում թերթերի առատ տեսականին աչք է շոյում: Մետրոյի անցումներում, գնացքներում ու հենց փողոցներում թերթավաճառները «դեղին» մամուլ են առաջարկում: Սակայն սրճարաններում, այգիներում կամ մետրոյում թերթ կարդացողներ գրեթե չկան: Իսկ իրենց առաջարկած «դեղին» մամուլը հենց հաջորդ վայրկյանին իսկ ճմռթելով նետում են աղբամանը կամ էլ՝ ուր պատահի:

Թեեւ չափահասներին ամենեւին «թերթասեր» չես անվանի, բայց մտավորականությունն ու ուսանողության մի որոշ մաս, մեկ-մեկ էլ պատահական անցորդները, բոլորովին էլ անտարբեր չեն թերթերի նկատմամբ (իհարկե, ըստ ընտրության): Եվ այս ամենի հետ մեկտեղ էլ մեր մամուլը, կարծես, որոնումների մեջ լինի...

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ԻՐԻՑՅԱՆ

«Ռոսիյսկի կրեդիտը» մտավ Հայաստանի ֆինանսական շուկա

Սկիզբը էջ 1

Մասնավոր վարկերի ծավալներով այս բանկը ՌԴ կոմերցիոն բանկերի առաջատարն է 1998 թ.-ի հունիսի 1-ի դրությամբ: Ըստ բանկի գործադիր տնօրեն Արմեն Խանդքարյանի, Հայաստանի հիմնված դուստր բանկն ունի զարգացման մեծ հեռանկարներ: Նա պետք է զարգանա որպես ունիվերսալ բանկ բանկային ծառայությունների ողջ առումով: Բանկը նպատակ ունի Հայաստանի ֆինանսական շուկա բերել նոր բանկային արտադրանքներ վեքսիլային վարկավորում, լիզինգ (վարձակալում), աշխատավարձերի նախագծերի ներդրում պլաստիկ քարտերի միջոցով: Այս աշխատանքների հաջողության գրավականը, դարձյալ մասնագետների կարծիքով, բանկի մեծ ֆինանսական ներուժն է: «Ռոսիյսկի կրեդիտ» բանկը 137 մասնաճյուղեր ունի ՌԴ մոտ 50 քաղաքներում: Բանկի արտասահմանյան մասնաճյուղեր կան Մեծ Բրիտանիայում, Հունգարիայում, Վիետնամում, Չինաստանում, Բահրեյնում, ԱՊՀ երկրներից Բելառուսում, Ուզբեկստանում եւ Ուկրաինայում: Բացի Հայաստանից «Ռոսիյսկի կրեդիտը» դուստր-բանկեր ունի Վրաստանում ու Թուրքմենստանում:

Հետաքրքիր էր «Ռոսիյսկի կրեդիտ» բանկի նախագահ Վիտալի Մալկինի գնահատականը, որը լրագրողների հետ ճեպազրույցում նշեց, որ ինքը վստահ է Հայաստանում բանկի հաջող գործունեության հարցում: Բանկի գործունեությունը ավելի շուտ ոչ թե «ազգային», այլ բանական պետք է լինի: «Ես չգիտեմ, թե ինչով են զբաղված տեղական բանկերը, բայց անաչառ լինելու համար ասեմ, որ այստեղ չեմ տեսնում ակտիվ բանկային գործունեության նշաններ», անկեղծորեն խոստովանեց պրն Մալկինը այդ «բացերից» նշելով հատկապես ֆինանսական շուկայում կրեդիտորական քարտերի բացակայությունը: Բարդացված է նաեւ ՌԴ-ից ՀՀ գումարներ փոխանցման համակարգը: Քանի որ ՌԴ-ում շատ հայեր են աշխատում եւ կարիք ունեն փողերի փոխանցման, ապա «Ռոսիյսկի կրեդիտը» պատրաստ է ավելի ցածր վճարով եւ արագ (մեկ շաբաթվա փոխարեն երկու օրում) կատարել փոխանցումներ: Իսկ ընդհանրապես, ռուս բանկիրի համար հետաքրքիր ու հաճելի է աշխատելը Հայաստանում, որը «կրթված ու շատ խելացի մարդկանց երկիր է»:

Երեկ, օրվա երկրորդ կեսին, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունեց «Ռոսիյսկի կրեդիտ» բանկի նախագահ Վիտալի Մալկինին, ինչպես տեղեկացնում է ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակը:

Գոհունակություն արտահայտելով հայ-ռուսական այդ համատեղ ձեռնարկն իրողություն դարձնելու առթիվ, Ռոբերտ Քոչարյանը վստահություն հայտնեց, որ բանկի հայաստանյան մասնաճյուղի բացումը կնպաստի երկրի բանկային համակարգի գործունեության ընդլայնմանը:

Պրն Մալկինի խոսքերով, «Ռոսիյսկի կրեդիտը» բանկից զատ, նաեւ խոշոր հոլդինգային ընկերություն է, որն իր գործունեությունը ծավալում է սեւ եւ գունավոր մետալուրգիայի բնագավառներում: Այդ առումով բանկը հետաքրքրված է նաեւ Հայաստանի լեռնամետալուրգիայի ոլորտում հնարավոր ներդրումներով:

Ըստ բանկի նախագահի իրենց ոգեւորում է Հայաստանի իշխանությունների ջերմ վերաբերմունքը ներդրողների նկատմամբ, եւ «Ռոսիյսկի կրեդիտը» պատրաստ է իր ակտիվ մասնակցությունն ունենալ տնտեսական եւ կառավարական մի շարք ծրագրերի, այդ թվում նաեւ Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700 ամյակի առթիվ նախատեսվող միջոցառումներին:

Ողջունելով բանկի ներգրավումը Հայաստանի տնտեսության մեջ, նախագահ Քոչարյանը նշեց, որ կառավարությունը պատրաստ է լուրջ համագործակցության եւ բանկի գործունեության համար որեւէ խոչընդոտ չի լինի:

Հանդիպմանը մասնակցում էր Հայաստանում ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Շուշի. Ամենափրկիչ

Վերածննդի խորհրդանիշը

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

60-ական թթ. վերջերին Ադրբեջանի ՊԱԿ-ի նախագահ Հ. Ալիեւը ձեռնամուխ եղավ պատմության թանգարանների բարեփոխումներին։ ԼՂԻՄ-ի, Շահումյանի, Խանլարի, Շամխորի, Դաշքեսանի, Գետաբեկի, Թովուզի, Ղազախի շրջանների, Բաքվի, Գանձակի (Կիրովաբադի) եւ այլ քաղաքների ու գյուղերի հայ բնակչությունից հապճեպորեն գնվում էին ոսկե եւ արծաթե իրեր, հնություններ, գորգեր, նկարներ, քանդակներ եւ նույնիսկ խաչքարեր, որոնք այդ առիթով վերանվանվել էին «խաչդաշներ»։ Դարձյալ հապճեպորեն արդեն թանգարանային ցուցանմուշներ դարձած այդ բոլոր առարկաներին տվեցին ադրբեջանական անվանումներ եւ տեղավորեցին հանրապետության պատմության եւ ազգագրության թանգարաններում, որոնք բազմացան ինչպես սնկերն անձրեւից հետո։ Պատմության կեղծարարներին մերկացնողների լեզվով նմանօրինակ հանցավոր ձեռնարկումները կոչվում են «սեփական» պատմության հնացման փորձեր»։

Սակայն Ալիեւի համար դա քիչ էր։ Նա ձեռնամուխ եղավ հայկական գերեզմանոցների ոչնչացմանը։ Հասկանալով, որ բացահայտ վանդալիզմը հղի է առնվազն «հայ ազգայնականների» հնարավոր աղմուկով, Ադրբեջանի գլխավոր ԿԳԲ-ականը ստեղծեց համապատասխան քողածածկույթ։ Օրինակ, մամուլում սկսեցին հոդվածներ հայտնվել, որ Ադրբեջանի հին գերեզմանոցները (իհարկե, չէր նշվում, որ խոսքը բացառապես հայերի գերեզմանների մասին է) այս կամ այն քաղաքի մակերեսի ընդլայնման պայմաններում խոչընդոտ են դառնում նպատակահարմար քաղաքաշինության համար։ Այսինքն՝ հանգուցյալները խանգարում են ապրել։ Իմա՝ հանգուցյալ հայերը խանգարում են կենդանի ադրբեջանցիներին։ Ի դեպ, Բաքվի «Ստրոիտել» թերթն այդպես էլ վերնագրեց իր հոդվածներից մեկը, որով կոչ էր արվում քարուքանդ անել Շուշիի հայկական գերեզմանատունը։ Եվ ադրբեջանցիներն անմիջապես սկսեցին լայն խոտածածկով բաժանված երկկողմ մայրուղի անցկացնել հենց Շուշիի հայկական գերեզմանատան միջով։

Բայց դա էլ քիչ թվաց 20-րդ դարի վանդալներին։ Ալիեւն սկսեց անձամբ ղեկավարել եւ վերահսկել Արցախի մայրաքաղաքում ամենայն հայկականի ոչնչացման ընդհանուր ծրագրի ստեղծումը։ Բավական է ուղղաթիռից նայել Շուշիին համոզվելու համար, թե ազերի վանդալ ճարտարապետներն ինչպես են համաշխարհային տաճարային ճարտարապետության գլուխգործոց Ղազանչեցոց եկեղեցին շրջապատել այլանդակ բազմահարկ շենքերով։ Տաճարը թաքցրել էին հսկա ծողեր հիշեցնող կառույցների ետեւում, որպեսզի չտեսնեն ոչ միայն հյուրերը, այլեւ հենց Շուշիի բնակիչները։

Միեւնույն ժամանակ իրավի լենինյան մոնումենտալ քարոզչությունը գերադաս զարգացում ստացավ հենց Շուշիում։ Կառուցեցին աներեւակայելի թանկ դամբարաններ եւ հուշարձաններ բնավ գոյություն չունեցած «մեծ» բանաստեղծների պատվին, որոնց անուններն աշխարհում որեւէ մեկին հայտնի չեն։ Ընդսմին, քանդեցին հայ պատմական եւ պետական գործիչների հուշարձանները։

Երբ 1981 թ. հրապարակվեց պատմության եւ մշակույթի հուշարձանների պահպանության օրենքի կատարման միջոցառումների մասին ԽՄԿԿ կենտկոմի եւ խորհրդային կառավարության որոշումը, նույնիսկ ազերի պաշտոնյաները չկարողացան պահպանվող կառույցների ցանկում չընդգրկել Ամենափրկչի տաճարը (Ղազանչեցոց)։ Այս հանգամանքը մեզ օգնեց Երեւանում անմիջապես ստեղծել «Ամենափրկչի փրկության» խումբ։ Առասպելական «ամենայն հայոց գազագործ» Գեորգի Թաթարյանի հետ այցելեցինք Երեւանի այն ժամանակվա քաղաքագլուխ Մուրադ Մուրադյանին, որն իր ծառայություններին կարգադրեց գտնել եկեղեցի վերականգնող 3–4 մասնագետ եւ գործուղել Շուշի։ Բանվորների վարձատրությունը նա ստանձնեց։ Շուտով խմբին միացան Սաբիր Ստեփանյանը եւ Ռազմիկ Պետրոսյանը (Եղվարդից), որոնք մեզ անգնահատելի օգնություն ցույց տվեցին։ Ժորա Թաթարյանի հետ այցելեցինք Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Կարեն Դեմիրճյանին, հանրապետության նախարարների խորհրդի նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանին, նրա առաջին տեղակալ Ալեքսան Կիրակոսյանին, որոնք ոչ միայն աչք փակեցին մեր սկսած աստվածահաճո գործի վրա, այլեւ օժանդակեցին։ Պետք է խոստովանել, որ առանց վերեւների այդ ներգործուն աջակցության, տարիներ շարունակ պետական պաշտոնյաները հազիվ թե կարողանային այդքան բացահայտորեն մեզ օգնել։

Մեր առջեւ ծառացած էր գերխնդիր. ամրացնել տաճարի բոլոր հիմնապատերը, որոնք խորհրդային իշխանության բոլոր տարիներին գրեթե ամեն օր ենթարկվում էին, ես կասեի, հարձակման։ Վանդալները տաճարի պատերից բառիս բուն իմաստով հանում էին անկյունաքարը, հիանալի գիտակցելով, որ ժամանակի ընթացքում կքուլանան կրող կառույցները։ Եվ այդ ժամանակ մեր սեյսմիկ գոտում երեք կամ նույնիսկ երկու բալանոց երկրաշարժը բավարար կլիներ ողջ Հայկական լեռնաշխարհի ամենամեծ քրիստոնեական տաճարի փլուզման համար։ Մասնագետների անցկացրած փորձաքննությունը ցույց տվեց, որ տաճարը վթարային վիճակում է։ Նրանց հաշվարկների համաձայն, պատերի ամրացման համար հարկավոր էր մոտ 150 խմ բետոն։ Օր ու գիշեր աշխատում էր վերականգնողական բրիգադը վերականգնող ճարտարագետ Ռոման Երիցյանի գլխավորությամբ։

Քարտաշների խումբը գլխավորում էր Երեւանից Ստեփանակերտ մշտական բնակության տեղափոխված դյուցազուն Վոլոդյա Բաբայանը։ Մինչեւ 1988 թ., այնուամենայնիվ, հասցրինք բուժել տաճարի վերքերը։ Փորձագետները չսխալվեցին։ Օգտագործվեց հենց 150 խմ բետոն։ Երիցյանի բրիգադը հասցրեց մինչեւ ղարաբաղյան շարժման սկսվելը ոչ միայն ավարտել բետոնի աշխատանքները, այլեւ հարյուրավոր ջարդված քարեր փոխարինել նորերով։

Բաքուն արգելեց գմբեթի ծածկի կառուցումը։ Խաչի մասին այնտեղ լսել անգամ չէին ուզում։ Երիցյանին Ադրբեջանական ԽՍՀ մայրաքաղաք կանչեցին եւ խստիվ հանդիմանեցին «սեփական իրավասությունների վերազանցման համար»։ Դա նշանակում էր, չմտածես անգամ գմբեթի, խաչի կամ զանգակատան մարմարե հրեշտակների վերականգնման մասին։ Սակայն ոչ Բաքվում, ոչ էլ Ստեփանակերտում չգիտեին, որ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ն արդեն ղարաբաղցիներին է հանձնել տաճարի երբեմնի խաչի ճշգրիտ պատճենը։

Բաքվում լրջորեն մտահոգվեցին։ Մարզում գրավոր եւ բանավոր (հեռախոսային) կարգադրություններ էին ստացվում հայ վերականգնողների աշխատանքի խիստ վերահսկման վերաբերյալ։ Քանիցս կանգնեցրին աշխատանքները։ Ամեն անգամ Երիցյանը զանգահարում էր ինձ՝ կանխելով իրադարձությունները։ Մենք աղմուկ էինք բարձրացնում, բոլոր ատյաններին ուղարկում հեռագրեր, որոնցում առատ մեջբերումներ էինք անում հուշարձանների պահպանությանը վերաբերող ԽՍՀՄ օրենքից եւ ԽՄԿԿ կենտկոմի համապատասխան որոշումից։

1987 թ. հուլիսի վերջերին «Լիտերատուրնայա գազետայի» երկու համարներում լույս տեսավ Լիբանանում իմ հարազատ թերթի նախկին սեփական թղթակից Իգոր Բելյաեւի ծրագրային հոդվածը իսլամի վերաբերյալ։ Հազիվ թե որեւէ մեկն իմանա, թե Իգորն ինչպիսի ջանքերի գնով էր Գլավլիտին (պետական գրաքննչությանը) համոզել նյութի մեջ թողնել այն պաշտոնական տվյալները, որ Ադրբեջանում քրիստոնեական եկեղեցիների համատարած ավերման ու ոչնչացման պայմաններում հաջողեցրել են կառուցել ավելի քան 400 մզկիթ։ Հենց միայն այդ տեղեկատվությունը բավարար էր, որպեսզի կարողանայինք Շուշիում վերսկսել վերականգնման աշխատանքները։

Ղարաբաղյան շարժման սկզբից մեկ տարի անց մենք ԼՂԻՄ-ից ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորներս, Կրեմլում Գերագույն խորհրդի նիստում պատգամավորական հարցապնդում արեցինք, որ Շուշիում եւ Գանձակում (Կիրովաբադում) ազերիները քանդել են Խորհրդային Միության կրկնակի հերոս մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանի հուշարձանները։ Երկու վայրերում էլ գազանաբարո վանդալները հերոսի բրոնզե արձանների վզին օղապարան անցկացնելով, դրանք քարշ էին տվել Շուշիի եւ Գանձակի (Կիրովաբադի) փողոցներով՝ հուրախություն ծանակող ազերիների։

Եվս մեկ տարի անց հետախուզությունն ահավոր լուր բերեց Շուշիից։ Ես այն ժամանակ մարզգործկոմի շենքում էի՝ այն աշխատասենյակում, որի դռան վրա գրված էր «ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր»։ Այդ կարգավիճակը մեզ՝ պատգամավորներիս, պահպանում էր թալիսմանի պես։ Շուշիից եկած ընդհատակայինները հայտնեցին, որ ազերիները օրը ցերեկով պայթեցրել են Ամենափրկչի տաճարի գմբեթը եւ քանդել եզակի զանգակատունը պսակող խաչակիր բրոնզե գունդը։ Դա եղել էր 1990 թ. հուլիսի 4-ին։ Ընդհատակայինները բերեցին լուսանկարված ժապավեն, որից արդեն հասցրել էին լուսանկար տալ։ Կոկորդս բռնվեց։ Անհնար էր հանգիստ նայել տաճարի գմբեթին ցցված մետաղյա ձողերին։ Լուսանկարն անմիջապես բազմացրինք նախքան հեղափոխությունը եւ Շուշիում վերականգնման աշխատանքներից առաջ, այսինքն՝ նախքան 1981 թ. կատարված լուսանկարների հետ մեկտեղ։ Վանդալիզմի փաստ-ապացույց հանդիսացող լուսանկարների 10 հավաքածուներ ուղարկեցինք ճիշտ 10 հասցեներով. Երեւան-Էջմիածին՝ Վազգեն Ա-ին, Բեյրութ-Անթիլիաս՝ Գարեգին Բ-ին, Մոսկվա՝ Ալեքսիյ Բ-ին, Հռոմ-Վատիկան՝ Պողոս Հովհաննես պապին, Ժնեւ՝ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գլխավոր քարտուղար Էմիլիո Կաստրոյին եւ Եվրախորհրդի եկեղեցիների գլխավոր քարտուղար Պիեռ Ֆիլիպին, Փարիզ՝ Յունեսկոյի գլխավոր տնօրեն Ֆեդերիկո Մայորին, Մոսկվա՝ նախագահ Գորբաչովին, վարչապետ Նիկոլայ Ռիժկովին եւ խորհրդարանի խոսնակ Անատոլի Լուկյանովին։ Նկարներին կցվեց հետեւյալ տեքստը. «Շուշիում պղծվել է համաշխարհային տաճարային ճարտարապետության գլուխգործոցը, Հայկական լեռնաշխարհի տարածքում պահպանված հայկական ամենամեծ տաճարը։ Քանդվել է Ամենափրկչի մայր տաճարի կենտրոնական թմբուկի վերնամասը, ավերվել են ճարտարապետական կառույցներն ու մանրամասները։ Կառույցը քանիցս հրկիզվել է։ Տաճարի անմիջական մոտակայքում կառուցվում են բազմահարկ շենքեր, բնակելի տներ են կառուցվում անկրկնելի խաչքարերով եւ հին տապանաքարերով լի հայկական հին գերեզմանատան շուրջը։ Ձեզ խնդրում ենք անհապաղ Լեռնային Ղարաբաղ ուղարկել ձեր ներկայացուցիչներին եւ ամեն ինչ անել հայկական տաճարը փրկելու համար։ Քաղաքակիրթ աշխարհի աչքի առջեւ տեղի է ունենում իսկական վանդալիզմ, ոտնահարվում են ոչ միայն հայ ժողովրդի, այլեւ միլիոնավոր հավատացյալ քրիստոնյաների, համայն մարդկության սուրբ զգացումները»։

Ինձնից բացի տեքստը ստորագրեցին ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորներ Բորիս Դառամյանը եւ Հենրիկ Պողոսյանը։ Այդ օրը մեր գործընկերներ Վահան Գաբրիելյանը եւ Վալիկ Գրիգորյանը գտնվում էին Մոսկվայում։ Ես նրանց համար տեքստը ընթերցեցի հեռախոսով։ Նրանց ազգանունների կողքին գրվեց. «Համաձայնեցված է հեռախոսով»։

Առաջինն արձագանքեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ն։ Նա շնորհակալություն հայտնեց օպերատիվության համար եւ ասաց, որ արդեն դիմել է Ռիժկովին, որի հետ ինքն իսկական բարեկամական հարաբերություններ ուներ Սպիտակի երկրաշարժից ի վեր, եւ որ վարչապետը խոստացել է առավելագույն ջանքեր գործադրել տաճարի կործանումը կանխելու համար։ Այնուհետեւ Ժնեւից զանգահարեց մեր հայրենակից, եռանդուն հասարակական գործիչ եւ Հայ դատի պաշտպան Հրայր Բալյանը, ասելով, որ Էմիլիո Կաստրոն եւ Պիեռ Ֆիլիպը որոշել են իրենց հրատարակություններով հրապարակել մեր նամակի տեքստը եւ լուսանկարները։ Շուտով ինձ վիճակվեց Ժնեւում ծանոթանալ այդ կրոնական գործիչների հետ, որոնք շատ բան արեցին Շուշիի տաճարի փրկության համար։ Նրանք նամակներ գրեցին իրենց գործընկերներից շատերին, ինչպես նաեւ վճռական բողոք հայտնեցին ԽՍՀՄ-ի եւ Ադրբեջանի ղեկավարությանը։ ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի հերթական նիստի ժամանակ մենք Գորբաչովից, Ռիժկովից եւ Լուկյանովից իմացանք, որ նրանք «միջոցներ են ձեռնարկել» մեղավորներին պատժելու համար, որպեսզի «վանդալիզմի դեպքերն այսուհետեւ չկրկնվեն», որ Մութալիբովին եւ Կազմկոմիտեի նախագահ Պոլյանիչկոյին ցուցում է տրված անձամբ վերահսկել Ղարաբաղի պատմական հուշարձանների պահպանությունը։

Անշուշտ մենք հասկանում էինք, որ Մութալիբովին եւ Պոլյանիչկոյին հայկական պատմական հուշարձանների պահպանության վստահումը նույնն է, ինչ գայլերին փարախ վստահելը։ Եվ, այնուամենայնիվ, պետք է հիշել, որ երկրում դեռ գոյություն ուներ իրական իշխանություն, որը հենվում էր իրական ուժային հասկացությունների վրա։ Այնպես որ, խմորված հասարակական կարծիքը տվեց իր արդյունքը։ Համենայն դեպս, Շուշիի 7 եկեղեցիներից Ղազանչեցոցը փրկվեց վերջնական կործանումից, չհաշված կիսավեր ռուսական ժամատունը։

Այս ամենի մասին էի մտածում 1998 թ. հուլիսի 19-ին, երբ մենք տոնում էինք վերականգնված գլուխգործոցի՝ Ամենափրկիչ տաճարի բացումը, որը, ինչպես ժամանակին Գառնիի հեթանոսական տաճարն էր, դարձավ հայ ժողովրդի ոգու եւ կամքի վերածննդի խորհրդանիշը։

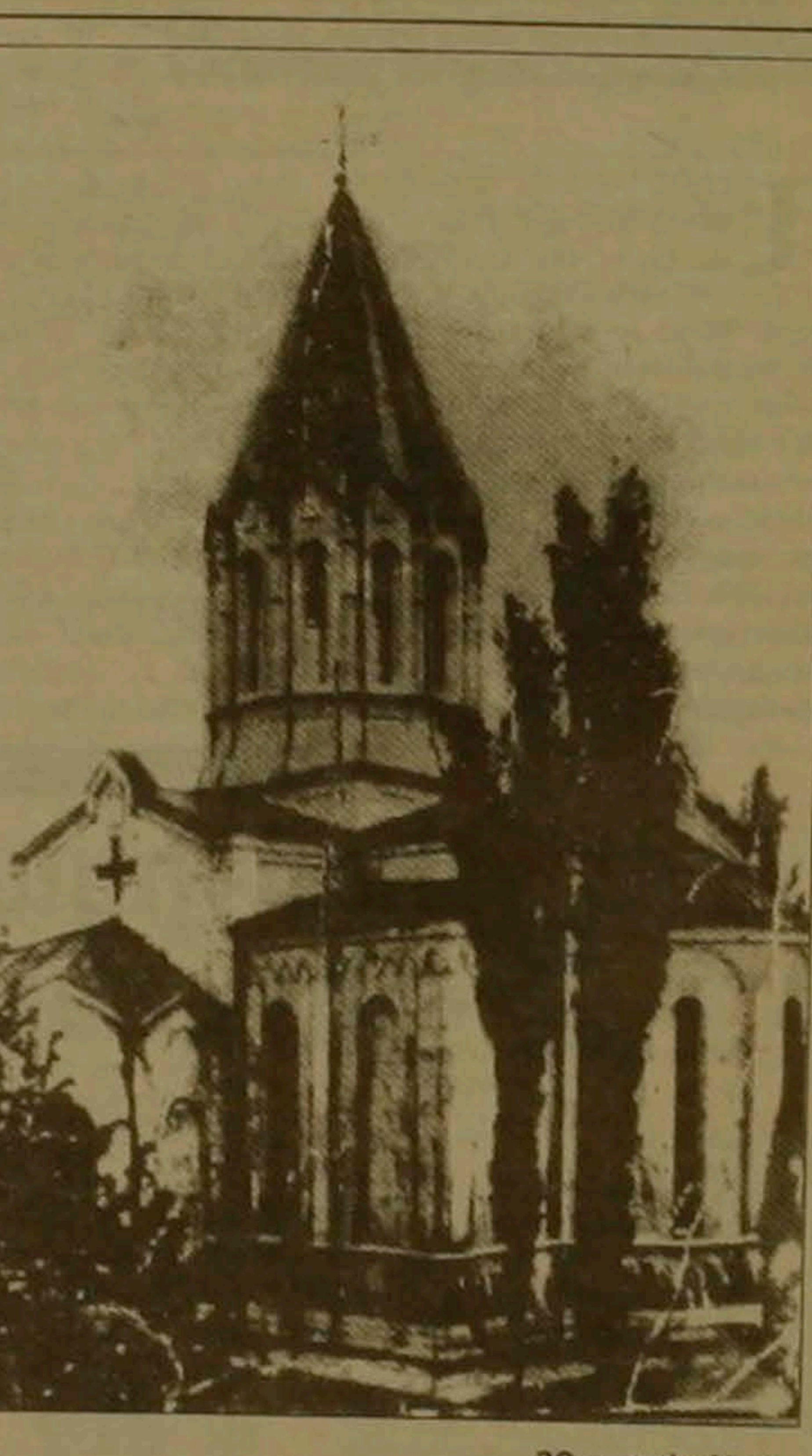
20-րդ դարի սկիզբը

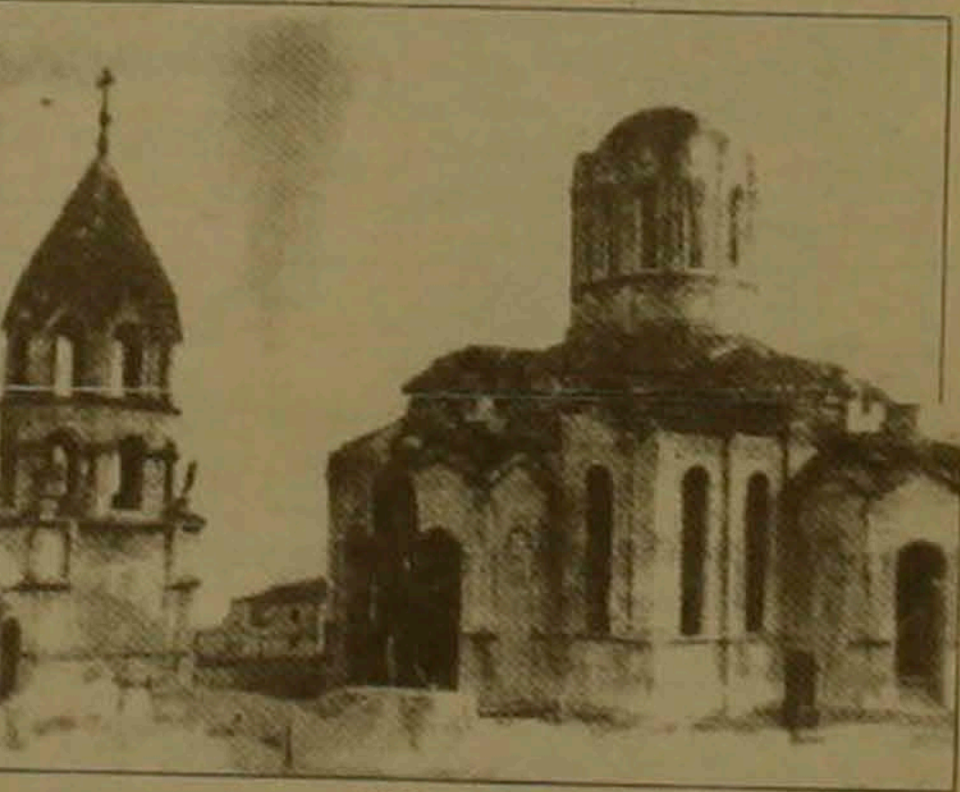
1980 թ. մինչեւ վերականգնման սկիզբը

1990 թ. հուլիսի 4. գմբեթի պայթեցումից անմիջապես հետո

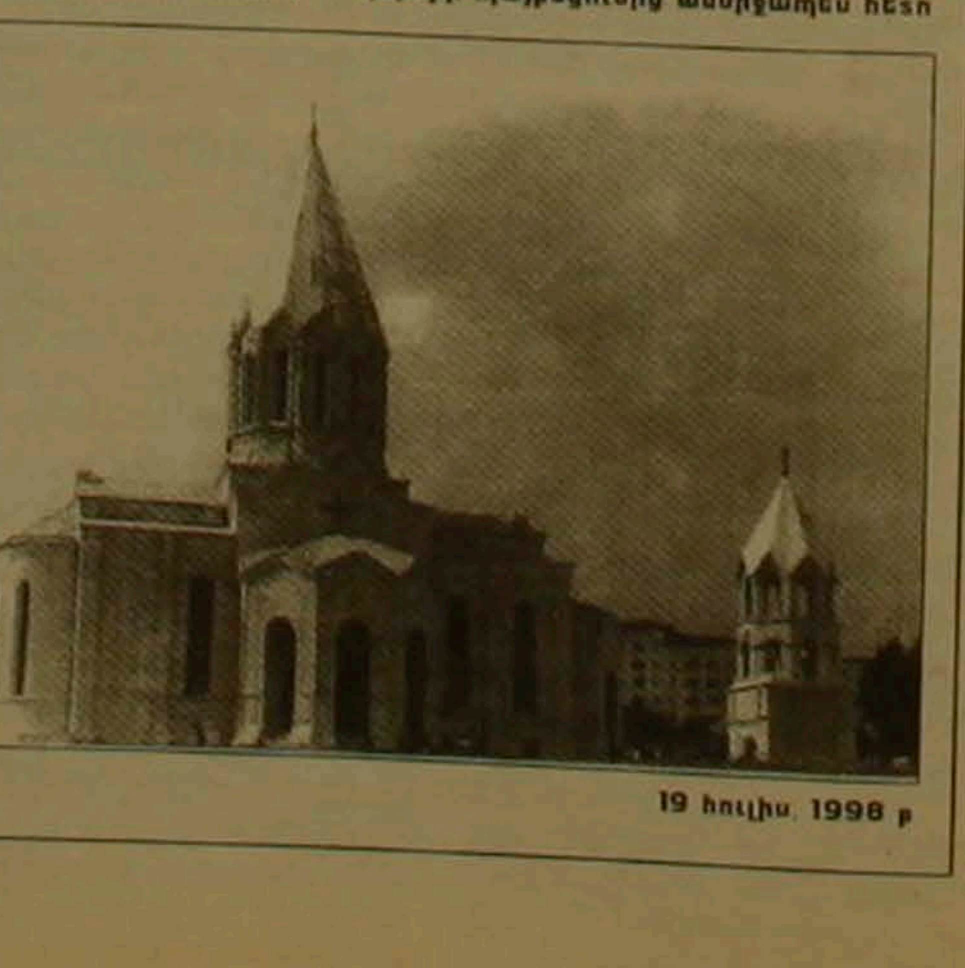
19 հուլիս 1998 թ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Երկակի ստանդարտների արդյունքը

Ինչո՞ւ ուշացին պայթյունները Քենիայում եւ Տանզանիայում

Օգոստոսի 10-ի ուշ երեկոյան մոսկովյան ОРТ հեռուստաընկերությունը եթեր հեռարձակեց հերթական տեսաերիզը Քենիայում եւ Տանզանիայում կատարված պայթյունների վերաբերյալ։ Նայրոբիում պայթեցված ամերիկյան դեսպանատան շենքի փլատակների տակ հայտնաբերվել էր դեռեւս կենդանի եւս մի կին, բայց փրկարարական աշխատանքները, ավաղ, դանդաղում էին, եւ դժվար է ասել, թե օգոստոսի 7-ից հետո հրաշքով ապրող այդ կնոջը հնարավոր կլինի՞ կյանքի վերադարձնել։ Իսկ Քենիայում եւ Տանզանիայում գրեթե միաժամանակ կատարված պայթյունների զոհերի թիվն արդեն անցնում է 174-ից, տուժածներինը՝ 2000-ից։ Հրեշավոր չարագործություն, որ ցնցել է ոչ միայն ամերիկյան հասարակությունը, այլեւ աշխարհը։ Հանցագործության պատասխանատվությունն ստանձնել է «Իսլամական սրբավայրերի պաշտպաններ» կոչվող կազմակերպությունը։ Չափազանց մտահոգված լինելով հայաստանյան իրականության վերջին շրջանի զարգացումներով, այս աննախադեպ ահաբեկչությունների մասին մենք բավարարվել ենք միայն անհրաժեշտ տեղեկատվություն հաղորդելով։ Աննախադեպ, որովհետեւ, որքան հիշում եմ, ԱՄՆ-ի դիվանագիտական կամ այլ ներկայացուցչությունների դեմ [illegible] շարունակ երկրագնդի այս ու այն կետերում կատարվող ահաբեկչությունները, հիմնականում իսլամ արմատականների կողմից, դեռ երբեք այսքան աղետալի հետեւանքներ չեն ունեցել եւ այսպիսի մեծ վնասներ չեն պատճառել, եթե նույնիսկ նկատի առնենք մարդատար ինքնաթիռների պայթեցումները։ Այս դեպքում, ահաբեկչություններն ամերիկյան անմեղ քաղաքացիների, խաղաղ ուղեւորների, իրենց պարտականությունները կատարող դիվանագիտական, առեւտրային կամ այլ ներկայացուցչությունների աշխատակիցների հանդեպ վանդալիզմ են եւ արդարացում չունեն, անկախ դրդապատճառներից։ Քաղաքական նպատակներ հետապնդել նորագույն միջոցներով անընդունելի եւ անթույլատրելի է, ում կողմից էլ որ իրականացվի։ Եվ հասկանալի է ԱՄՆ-ի ղեկավարության, տվյալ դեպքում պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի հուզական անդրադարձը, որն ասել է, թե իր երկիրը «համարձակ պատժամիջոցների կդիմի, եթե պարզվի, որ այդ ահաբեկչությունների մասնակից է որեւէ պետություն»։ Ծանոթ լինելով ամերիկյան գործելակերպին, կարելի է արձանագրել, որ սա դատարկ հոխորտանք չէ։ Հիշենք թեկուզ Մուամմար Քադաֆիին ֆիզիկապես ոչնչացնելու նպատակով ժամանակին Լիբիայի նախագահի պալատին օդից հասցված հրթիռային հարվածները, որից հետո նա հրաշքով կենդանի մնաց։ Տեղեկատվություն կա նաեւ, որ այժմ ԱՄՆ-ի բարձրագույն օղակներում կրկին քննարկվում է աշխարհի տարբեր երկրներում ամերիկյան դեսպանատների անվտանգության համակարգը կատարելագործելու հարցը, որը կպահանջի 5 մլրդ դոլարի լրացուցիչ ծախսեր։

Սակայն արդյո՞ք դա ելք է իրավիճակից։ Դեսպանատներն, ինչ խոսք, կարելի է անառիկ ամրոցներ դարձնել։ Իսկ մյուս հիմնարկնե՞րը։ Սեփական հումանիտար կազմակերպությունների շենքերը։ Էլ չեմ խոսում օդանավերի, ծովային տրանսպորտի միջոցների մասին։ Քի՞չ բան կա խոցելի։ Թեկուզեւ զբոսաշրջիկների խմբերը օտար երկրների ու քաղաքների փողոցներում։ Կահիրեի շուկայում անցյալ տարի տեղի ունեցած ահաբեկչական ոճրագործումն ինչո՞ւ այդքան շուտ մոռացվեց։ Եթե այնտեղ զոհվածներն ամերիկացիներ չէին, ապա ի՞նչը կփրկի նրանց համանման մի այլ իրավիճակում ահաբեկիչների թիրախ դառնալուց։

Հետեւաբար, չարյաց արմատը ուրիշ տեղ պիտի որոնել։ Եվ ամենից առաջ ամերիկյան արտաքին քաղաքականության մեջ, որը կերտողներից մեկն էլ նույն ինքը տիկին պետքարտուղարն է։ Որքան էլ հուզական գրգռվածության վիճակում, մի՞թե ներելի է նրան, երբ չի նկատում, որ ինքն իջնում է նույն այդ ահաբեկիչների մակարդակին, երբ բացահայտորեն սպառնում է առայժմ անհայտ որեւէ պետության «համարձակ գործողություններով», չարագուշակորեն ավելացնելով, թե «Ամերիկան ոչինչ չի մոռանում»։ Դատապարտելով ահաբեկիչներին եւ ցավակցելով անմեղ զոհերին, կուզեի հիշեցնել ԱՄՆ-ի պետքարտուղարին, որ այդպիսի լավ հիշողությունը հատուկ է ոչ միայն ԱՄՆ-ին, որ ահաբեկիչները նույնպես կարող էին շարադրել ամերիկյան արտաքին քաղաքականության երկակի ստանդարտներից իրենց ունեցած խոր եւ միանգամայն արդարացի դժգոհությունների մի անվերջ շարան։ Իմ հերթին կուզեի տիկին պետքարտուղարին հարցնել, թե ինչո՞ւ մի դեպքում ԱՄՆ-ն անվերապահորեն պաշտպանում է իսլամական «բարեկամ» պետությունների, ասենք հենց թեկուզ Թուրքիայի սանձարձակությունները միջազգային ասպարեզում, աչքերը փակելով թուրքերի կողմից իրականացվող պետական մակարդակի բարձրացված ոճրագործությունների դեմ (հենց միայն Թուրքիայի քուրդ բնակչության դեմ իրականացվող ցեղասպանության գործողությունները, PKK-ի «անջատողականների» դեմ պայքարի պատրվակով ինչ ասես արժեն), իսկ մյուս դեպքում ցանկացած առիթով շանթ ու որոտ է թափում այլ իսլամական պետությունների, ասենք Իրանի գլխին։ Երբեւէ եղե՞լ է, որ ԱՄՆ-ն ամենամեղմ դատապարտության խոսք ասի Թուրքիային Հայաստանի դեմ պատերազմական իրավիճակում գտնվող Ադրբեջանին բացահայտորեն հովանավորելու, հսկայական քանակությամբ զենք ու զինամթերք մատակարարելու, նրա բանակը վարժեցնելու նպատակով հարյուրավոր սպաներ առաքելու առթիվ։ Հակառակը, ԱՄՆ-ի վարչակազմը ջանքեր է գործադրում շրջանցելու իր իսկ օրենսդիր մարմնի ընդունած հանրահայտ 907 բանաձեւը՝ Ադրբեջանին այս անգամ ոչ միայն թուրքական, այլեւ ուղղակիորեն ամերիկյան օգնություն առաքելու համար։ Սա աշխարհում առաջատար դիրքեր զբաղեցնող եւ աշխարհը «կառավարելու» հովերով տարված մեծ երկրի արժանապատիվ քաղաքականությո՞ւն է, թե՞ ամենասովորական եւ իրեն ոչ վայել երկերեսանիություն։

Կրկնում եմ, ահաբեկչությունն արդարացում չունի։ Բայց արդարացում չունի նաեւ ԱՄՆ-ի երկդիմի արտաքին քաղաքականությունը շատ ու շատ հարցերում, որն էլ հենց սնում է ահաբեկիչների վրեժխնդրության զգացումը։ Ստոր բան է, բայց փաստ։ Եվ դրանից ազատվելու լավագույն միջոցը ոչ թե այս կամ այն երկրին «պատժելու» ամենազորության ցուցադրումն է, ոչ թե սեփական դեսպանատներն ամրոցների վերածելու համար միլիարդներ վատնելը, այլ ազնիվ, շիտակ, արդարացի քաղաքականություն վարելը բոլորի, թե հզորների, թե թույլերի նկատմամբ։ Որքան էլ հզոր լինես, քեզ անվտանգ կարող ես զգալ միայն այն դեպքում, երբ ոչ թե վախ, այլ հարգանք ես ներշնչում քո նկատմամբ։ Իսկ հարգանքը ծնվում է արդարացիությունից։

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Մազարի Շարիֆը մնում է թալիբների հսկողության ներքո

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Չնայած Աֆղանստանի ընդդիմության հաջողությունների մասին վերջին օրերս ի հայտ եկած հաղորդագրություններին, որն իբր կարողացել է Աֆղանստանի հյուսիսում «Թալիբան» շարժումից ետ գրավել Մազարի Շարիֆ քաղաքը, ռազմավարական տեսակետից կարեւոր այս բնակավայրը անցյալ շաբաթ օրը գրավելու պահից ի վեր մնում է թալիբների լիակատար վերահսկողության ներքո։

Անկախ աղբյուրներից այստեղ ստացված տեղեկությունների համաձայն, ընդդիմադիր զորքերը բազմիցս ձեռնարկել են կորցրած դիրքերը վերադարձնելու փորձեր։ Սակայն դրանք բոլորն ապարդյուն են վերջացել։ Շիաների վերջին հակահարձակումը տեղի է ունեցել անցած գիշեր քաղաքի հարավային ծայրամասերում։ Ինչպես խոստովանել են ընդդիմության ներկայացուցիչները, այն հաջողությամբ չի պսակվել գործողությունների վատ համակարգման եւ հարձակվող զորամասերի միջեւ կապի բացակայության պատճառով։

Մինչդեռ թալիբներն ամրապնդում են իրենց դիրքերը Մազարի Շարիֆում։ Քաղաքի հիմնական մայրուղիներում տեղակայվել են պահակետեր եւ արգելապատնեշներ, 500-հազարանոց բնակչությանն արգելված է լքել տները, կատարվում են «Թալիբանի» հակառակորդների զանգվածային ձերբակալություններ։ Փողոցներում երեւում են մարտերից հետո մնացած դիակներ, կան բազմաթիվ ավերածություններ։

Հաղորդվում է, որ բացի 11 իրանցի դիվանագետներից, որոնց, ինչպես պնդվում է, թալիբները ձերբակալել են Մազարի Շարիֆը գրավելու ընթացքում, արմատականների ձեռքն է ընկել եւս Իրանի առնվազն 30 քաղաքացի։ Նրանք բոլորը թալիբների կողմից մեղադրվում են շիաներին ուղղակի ռազմական աջակցություն ցույց տալու մեջ։ Իրանցիների ճակատագիրն առայժմ անհայտ է, բայց, բոլոր տվյալներով, գերյալներին տարել են Կանդահար քաղաքի «Թալիբանի» կենտրոնակայան։

Ինը իրանցի քաղաքացիների, նրանց թվում մեկ դիվանագետի եւ մի քանի բժիշկների, հաջողվել է հեռանալ Մազարի Շարիֆից եւ հասնել Աֆղանստանի Բամիանի նահանգ, որտեղից նրանց ՄԱԿ-ի ինքնաթիռով փոխադրել են Իսլամաբադ։

Անդրսիբը վիթխարի վնաս է կրել

ՆԱԽՈԴԿԱ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ածխահատների կողմից Ռուսաստանի երկաթուղիների շրջափակումները վիթխարի վնաս են հասցրել Անդրսիբիրյան երկաթուղու վերածննդման գործին, եթե իրադրությունը չփոխվի եւ գնացքների անխափան երթեւեկության ապահովման միջոցներ չձեռնարկվեն, Ռուսաստանը վտանգում է ընդմիշտ կորցնելու դժվարությամբ ստացված բեռնահոսքը։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, Պրիմորիեի վարչակազմին հղված նամակում այս մասին այսօր հայտնել է «Արեւելյան միջազգային կոնտեյներային ծառայություն» ռուս-ավստրալական համատեղ ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն Ռադո Անտոլովիչը։ «Արեւելյան միջազգային կոնտեյներային ծառայությունը» 1998 թվականին ծրագրել էր Անդրսիբիրով առաքել 87 հազար կոնտեյներ։ Ածխահատների «ռելսային պատերազմը» այս հոսքը նվազեցրել է մինչեւ 70 հազար, բայց եթե իրադրությունը Անդրսիբիրյան երկաթուղում մոտ ժամանակներս չկայունանա, երկաթուղային մայրուղին կկորցնի ավելի քան 30 հազար կոնտեյներ։

Անցած տասնամյակում Գերմանիայի ատոմակայաններում 2030 վթար է արձանագրվել

ԲՈՆՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Գերմանիայի 19 ատոմային էլեկտրակայաններում անցած տասը տարվա ընթացքում արձանագրվել է վթարների եւ խափանումների 2030 դեպք։ Ըստ «Բիլդ» թերթի, այս «պարտադիր գրանցման ենթակա պատահարների» մասին տվյալներ է բովանդակում շրջակա միջավայրի պահպանության համերկրային նախարարության հաշվետվությունը։

Գերմանիայի ատոմակայաններում խափանումների մասին տվյալները հրապարակվում են ի կատարումն միջուկային անվտանգության շուրջ համաձայնությունների, որոնց արդեն միացել է 45 պետություն։ Ստորագրված փաստաթղթերը մասնավորապես նախատեսում են ատոմակայաններում անսարքությունների մասին գործակիցների իրազեկում «առնվազն 3 տարին մեկ անգամ»։

«Բիլդ» թերթի տեղեկատվության համաձայն, վթարների հայտարարված դեպքերից երկուսը դասվում են «C» կատեգորիային, որը նախատեսում է «անհապաղ ծանուցում անվտանգության համակարգում ծագած լուրջ խափանումների մասին»։

ՀԱՄԱՌՈՏ

34 մլն դոլար սեռական հետապնդումների փոխհատուցման համար

Ամերիկացիները հաճախ մոռանում են, որ իրենց երկրում կնոջը անպատշաճ առաջարկություններ անելը եւ հետապնդելը խիստ թանկ հաճույք է։ Միցուբիշի մոթոր մանուֆեքչըրինգ օֆ Ամերիկա ավտոմոբիլաշինական ընկերությունը 34 միլիոն դոլար կվճարի Իլինոյս նահանգում տեղակայված իր գործարանի 300 աշխատակցուհիներին, որոնք սեռական հետապնդումների են ենթարկվել, գրում է «Իտոգի» շաբաթաթերթը։ Ընկերության տղամարդ աշխատակիցները հաճախ նրանց համբուրելու եւ գրկելու փորձեր էին արել, ցուցադրել պոռնոգրաֆիկ նկարներ եւ մերձենալու առաջարկներ էին արել։ «Միցուբիշիի» իրավիճակը բացառիկ չէ։ Նույնը կարող է կատարվել նաեւ այլ ընկերություններում», գտնում է վարձու աշխատողների հավասար հնարավորությունների կառավարական հանձնաժողովի նախագահ Փոլ Իգասակին։

Նոր Լոխ Նե՞ս Նորվեգիայում

Շոտլանդացիներն ունեն Լոխ Նես, նորվեգացիները՝ օձ Սելյորդ լճում։ Այս ամիս 12 հոգուց բաղկացած միջազգային խումբը՝ ղեկավարությամբ շվեդ լրագրող Յան Սանդբերգի, սուզանավով 17 օր կանցկացնի լճի խորքում։ «Մենք մտադիր ենք ապացուցել, որ օձն ինչ-որ մեկի երեւակայության արդյունք չէ։ Արդեն 250 տարի մարդիկ տեսնում են դա, ասում է 51-ամյա լրագրողը, ինչո՞ւ պետք է նրանք խաբեն»։ Ականատեսները տարբեր կերպ են նկարագրում հրեշին. ոմանք նմանեցնում են ձիու գլխով կուզ ունեցող գերանի, ոմանք՝ վիթխարի կոկորդիլոսի, մի մասն էլ՝ մեծ կոտոշավոր խխունջի։ Սակայն Սանդբերգը կասկածանքով է վերաբերվում այն տեղեկություններին, թե օձի երկարությունը 50 մ է։ Նրա կարծիքով, փոքր (14 կմ երկարությամբ եւ 1,2 կմ լայնությամբ) լճում այդպիսի վիթխարի արարած չի կարող ապրել։ Սանդբերգի ծրագիրը ֆինանսավորում են տեղական իշխանությունները եւ զբոսաշրջության զարգացմամբ շահագրգիռ բնակիչները։

«ԻՏՈԳԻ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Պարադոքս է Հայաստանում այսօր կինոարտադրության բացակայության պայմաններում մեր կինոգետների գոյությունը։ Ինչպես կասեր Ռյազանովի հանրահայտ ֆիլմի հերոսներից մեկը՝ ցնցող մասնագիտություն ունենք. զբաղվում ենք մի բանով, որ չկա։ Կինոպրոցեսի ընդհատումը միայն ֆինանսների բացակայության հետեւանք

Մի քանի պարադոքս կինոյի շուրջ

Կանադահայ կինոռեժիսոր Կարինե Թորոսյանը Երեւանում

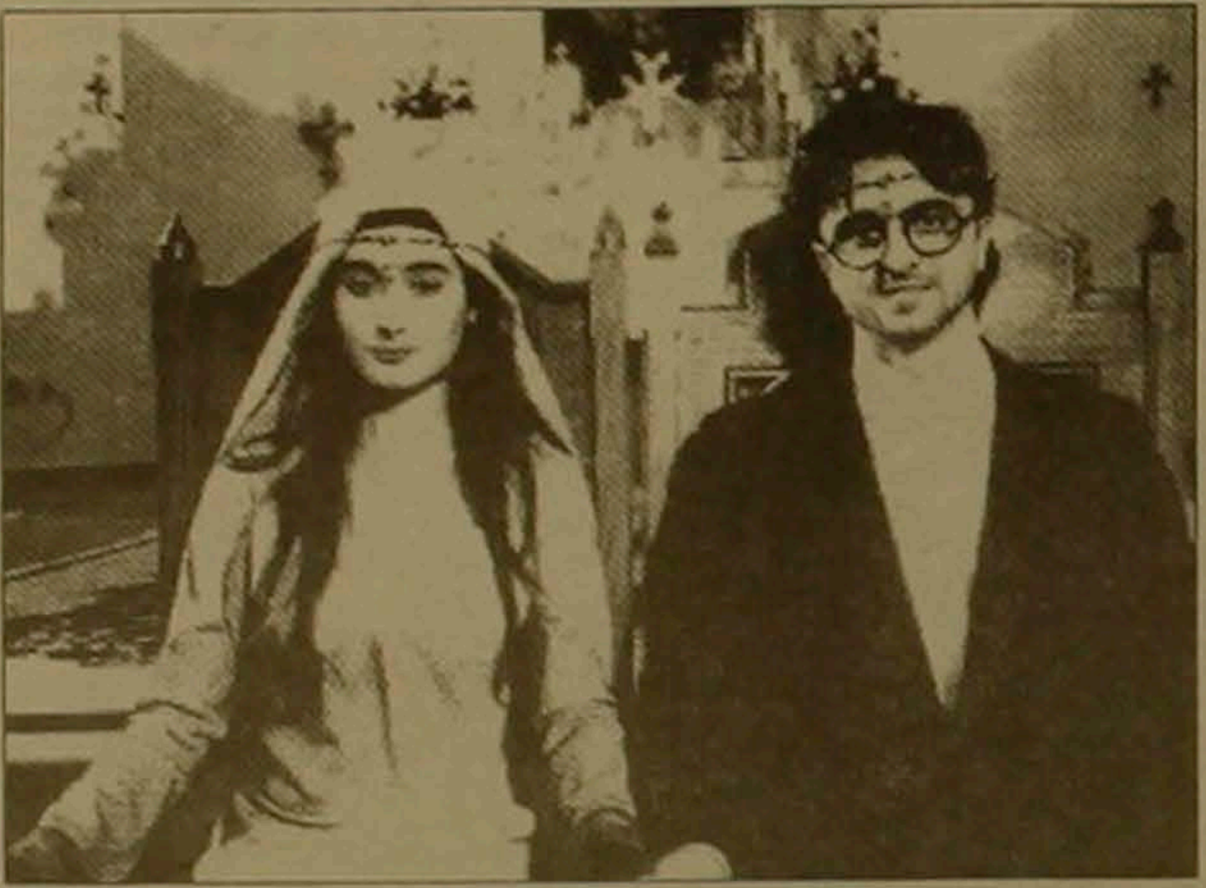

չէ։ «Երիտասարդների լքվածությունն ու մոռացվածությունը սարսափելի հնոցում, ուր ամեն ինչ այրվում եւ լուծվում է՝ հին միֆերը, մաշված գաղափարախոսությունները, իրենց դարն ապրած ուտոպիաները, այս ամենում զոհաբերության նման բան կա»։ Երեք տասնամյակ առաջ ասված այս խոսքերը, որ Ֆելինիին են պատկանում, թվում է, թե այսօրվա մասին են։

Մյուս պարադոքսը. Հայաստանում ավանդական (պաշտոնական չանվանելու համար) կինոյի բացակայության օրոք, այսպես կոչված այլընտրանքային, զուգահեռ կինոյով հետաքրքրվելն է։ Կինոն XX դարի արվեստ է, տեխնիկայի հետ սերտորեն կապված եւ առ այսօր որոնումների, նորարարությունների կարիք ունի։ Այդ նրա գոյակերպն է։ Ինքը կինոն էլ շատ լավ գիտի, որ տեխնիկական հնարքները հնանում են, քանի որ անընդհատ կատարելագործվում են, ու չի հնանում միայն ոգեղենը։ Չապլինը չի հնանում, որովհետեւ ոգեղեն է։ Ցան[illegible] համար ժամանակ է պետք ինքնահաստատվելու կամ մոռացվելու համար։

Կանադահայ երիտասարդ կինոռեժիսոր Կարինե Թորոսյանի հետ հանդիպումը եւ նրա փորձարարական ֆիլմերի դիտում-քննարկումը, որ մի քանի օր առաջ Կինոյի տանը կազմակերպել էին Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանի կինոակումբը եւ Հայաստանի կինոգետների եւ կինոլրագրողների ասոցիացիան, ծանոթություն էր արտասովոր, մեզ անծանոթ կինոյի հետ։ Ցուցադրված ֆիլմերը՝ «Տեսիլքներ» (4 րոպե), «Մշեցի աղջիկ» (6 րոպե), «Բոցերում խեղդվելով» (24 րոպե), «Իմ մտասեւեռումը» (30 րոպե) նկարահանված էին 16 միլիմետրանոց կինոժապավենի վրա։ Էկրանային տարածությունը տրոհված էր բազմաթիվ պատկերների, որոնք անընդհատ թրթռում էին դեպի վեր ուղղվելով, թվում էր «ծագումով» այնքան տարբեր էին, որ դժվարությամբ էին համարվում էկրանի շրջանակներում, բայց հեղինակի ձեռքով կողք-կողքի էին տեղադրվել ու գտնված յուրօրինակ ռիթմի շնորհիվ համահնչուն «խաղաղ գոյակցության դատապարտվել»։ Այս տեսակ ստեղծագործությունները չեն պատմվում, դրանց ընկալումը տեսողական է, անմիջապես ազդում է հանդիսատեսի ենթագիտակցության վրա, քանի որ եկել է հեղինակի ենթագիտակցությունից եւ ուղղված է հանդիսատեսի ենթագիտակցությանը։

Իր հարցազրույցներից մեկի ժամանակ Ֆելինին, խոսելով հանդիսատեսի ընկալման պայմանականության մասին, հայտնի սխեմայի պայմաններին ենթարկված լինելու, այդ որոշակի անկյան տակ ֆիլմը տեսնելու ցանկության մասին, պատճառաբանում էր, թե ինչու է հանդիսատեսը զրկվում [illegible]նակի հետ ներքին շփման ազատությունից։ Բոլորս էլ ունենք եթե ոչ պարտադրված, ապա գոնե մեր սեփական սխեման ու դրանից առավել դժվար է թեկուզ ժամանակավորապես ազատվել։

Կարինե Թորոսյանի ֆիլմերն ինքնատիպ են, գունեղ։ Ինչպես ինքն ասաց, առաջին վառ տպավորությունները կինոյից ստացել է դիտելով Բերգմանի «Յոթերորդ կնիքը», Փարաջանովի եւ Փելեշյանի ֆիլմերը, հետաքրքրվել լուսանկարչությամբ, կոլաժներով։ Ինքնատիպ կինոմտածողության տեր երիտասարդ կինոռեժիսորը, տրոհելով էկրանն անթիվ թրթռացող պատկերների, համադրում է ձեւի, լույսի, գույնի, շարժման մեր ընկալումների բազմազանությունը, ստիպում է հրաժարվել պասիվ ընկալման պայմանականությունից եւ փորձել վերականգնել տրոհված իրականության ամբողջականությունը։ Իրենց գեղանկարչական գեղեցկությունը մեզ հասանելի դարձնելու համար կանգ առնել սիրող փարաջանովյան կադրերը Կ. Թորոսյանի վառ երեւակայության մեջ յուրօրինակ արձագանք են գտել ու, փելեշյանական շարժման մեջ ասես դրվելով, դարձել ինքնուրույն կինոկոլաժներ։ Թրթռացող կադրերում տեղ են գտել իրենց անխռով, քար կտրած հնադարյան վեհությամբ գերող հայկական եկեղեցիները, որոնց հարեւան կադրերում շուրջպար են բռնել հայ մարդիկ, Փարաջանովի դիմանկարը եւ այլն, եւ այլն։ Տրոհված իրականության մասերը, ինքնուրույն ձգտելով, միաժամանակ հարաբերվում են իրար հետ, համագոյակցում յուրահատուկ մոնտաժային ռիթմով։

Մեր աչքին որոշ ժամանակ է պետք լինում թրթռացող կադրերին վարժվելու համար։ Ինչպես այս տեսակ փորձարարությունների նկատմամբ ուզած-չուզած վերաբերմունքդ պարադոքսալ կերպով փոփոխական է լինում։ Եթե ցանկություն ունես դրանք հասկանալու, պետք է վստահես զգայություններիդ, չփորձես վերածել դրանք քեզ հայտնի կինոլեզվի։ Այդպես էլ, երբ որեւէ օտար լեզվի մասամբ ես տիրապետում, փորձում ես հասկանալ առանց թարգմանելու մայրենի լեզվով, քանի որ այդ կերպ հեշտ ես ընկնում բովանդակության ընդհանուր ընկալումից կամ վերացական նկարները-ինչպե՞ս են ուղի գտնում դեպի մեր ընկալումը։

Կ. Թորոսյանի ֆիլմերը յուրահատուկ սինթեզ են ներկայացնում։ Համենայն դեպս, դրանք անկեղծ են։ Ինքն էլ ասաց, որ անում է այդ ֆիլմերը, ինչպես օրագիր կգրեր։ Կանցնեն տարիներ, իսկ մենք կհետեւենք՝ նրա ստեղծագործությունները կմնա՞ն այդ ոճի մեջ նոր ինքնարտահայտում փնտրելով, թե՞ կազատվեն երիտասարդությանը հատուկ եւ միշտ ներելի ըմբոստությունից ու կդառնան «առավել հասկանալի»։

ՄԻՐԱՆՈՒՇ ՂԱԼՍՏՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Պատմա-բանասիրական հանդեսը 40 տարեկան է

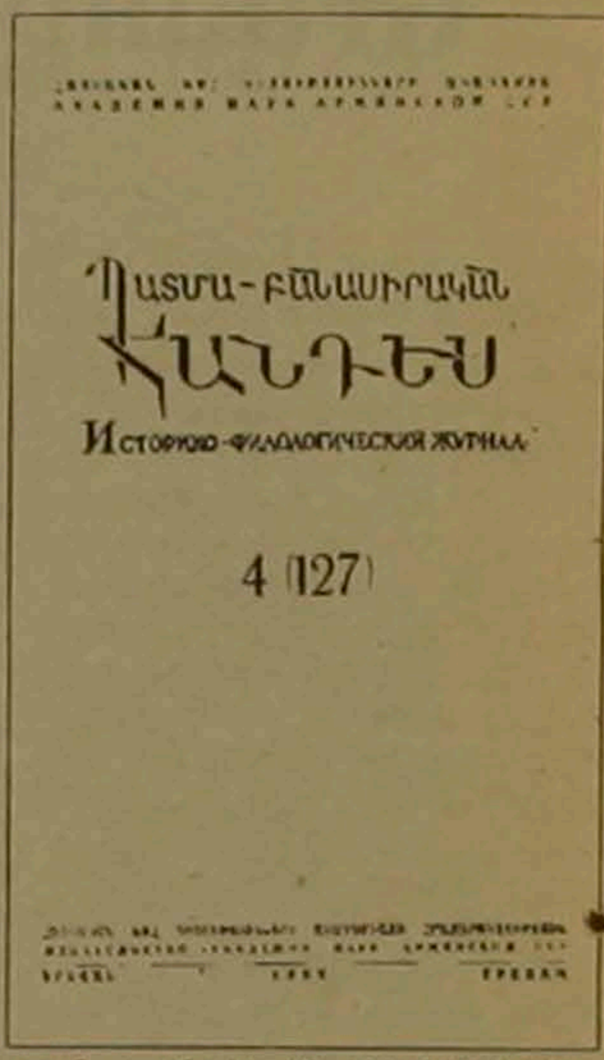

Ազգային գրադարանում կազմակերպվել է ցուցահանդես՝ պատմա-բանասիրական հանդեսին նվիրված։ Սույն հանդեսը ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության օրգանն է։ Այն լույս է տեսնում 1958 թ.-ից։ Հանդեսի անփոփոխ գլխավոր խմբագիրն է պատմաբան, հասարակական գործիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս (1950), ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ (1961), հայերեն եւ ռուսերեն բազմաթիվ պատմագիտական աշխատությունների հեղինակ Մկրտիչ Ներսիսյանը։

Հանդեսն իր էջերում պարբերաբար լուսաբանում է հայագիտության եւ կովկասագիտության տեսական խնդիրները, ընդհանուր պատմագրության եւ բանասիրության հարցերը, հայ ժողովրդի քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կապերն այլ ժողովուրդների հետ, սփյուռքահայության գիտական, հասարակական-քաղաքական եւ մտավոր կյանքը։

Պարբերականն արժանվույն լուսաբանում է հայ ժողովրդի պատմության կարեւոր իրադարձությունները, անվանի քաղաքական, մշակութային գործիչների հոբելյանները։ Հիշարժան է հատկապես 1965-ի թիվ 1 համարը, որտեղ զգալի տեղ է տրված Հայոց մեծ եղեռնի 50-ամյակին վերաբերող նյութերին։ Այդ առիթով հանդես են եկել Մարտիրոս Սարյանն ու Վիկտոր Համբարձումյանը, պատմաբաններ Երվանդ Սարգսյանը, Ջոն Կիրակոսյանը, Մկրտիչ Ներսիսյանը, Ռուբեն Սահակյանը, գրականագետներ Գառնիկ Ստեփանյանն ու Հեկտոր Ռշտունին։

Հանդեսում հոդվածներ են հրատարակվում նվիրված հնագիտությանն ու ազգագրությանը, գրականությանն ու լեզվին, արվեստին ու փիլիսոփայությանը, որոնց հեղինակներն են համապատասխան մասնագետները։

Հանդեսի խմբագրական կոլեգիայի անդամներ են եղել Սուրեն Երեմյանն ու Լեւոն Խաչիկյանը, Աշոտ Հովհաննիսյանն ու Վարդգես Համազասպյանը, Վաչե Նալբանդյանն ու Բորիս Պիոտրովսկին։ Հանդեսին աշխատակցել են բազմաթիվ անվանի հայագետներ, կովկասագետներ եւ արեւելագետներ։ Հայերեն հոդվածներն ունեն ռուսերեն, իսկ ռուսերենը՝ հայերեն ամփոփումներ։ Իսկ բաժիններն այսպիսին են. «Հոդվածներ», «Բանավեճեր եւ քննարկումներ», «Գրախոսություն», «Սփյուռքահայ կյանք», «Լրատու» եւ այլն։

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՀԱՆՅԱՆ

ԴԻՍՆԵՅ

Իշխանուհի Դիանան մուլտֆիլմի կերպա՞ր

Կյանքում իշխանուհի Դիանան շփվում էր շատերի հետ՝ երկրի ղեկավարներից մինչեւ հանքափորներ։ Մահվանից հետո նա հնարավոր է դառնա մուլտիպլիկացիոն պերսոնաժ, գրում է Ասոշիեյթեդ Պրեսի թղթակիցը։

Ըստ լոնդոնյան «Սանդի թայմսի», Դիսնեյը Միացյալ Թագավորության որոշ ներկայացուցիչների հետ մտադրվել է փոքրիկների համար մուլտիպլիկացիոն կինոնկար նկարահանել իշխանուհու մասին։ Չնայած ֆիլմը նախատեսված է երեխաների համար, նախագիծն ավելի լայն շրջանակներ է ընդգրկում։ Այն ծաղրելու է Դիանայի եւ արքայազն Չարլզի անհաջող ամուսնությունը եւ արքայադստեր պայքարը բարքերի դեմ։ Նախագիծը հիմնվելու է Դիանայի «Երջանիկ իշխանուհին» հեգնական վերնագրով գրքի բովանդակության վրա։ «Թայմսի» կարծիքով, մուլտֆիլմի ստեղծման թիկունքում է հենց այդ գրքի հեղինակը՝ Նիկոլաս Ալենը։ Նրա խոսքերով, ֆիլմը բարձրաճաշակ է լինելու եւ ունենալու է «օգտակար թերապեւտիկ նշանակություն»։ «Ծնողներն ասում են ինձ, որ իրենց երեխաներին անհրաժեշտ է տեղեկատվություն Դիանայի մահվան մասին», Ալենը պատմել է թերթերին։

Դիսնեյի ներկայացուցչի մեկնաբանությամբ, ընկերությունը տեղ տալու «բամբասանքներին եւ շահարկումներին»։ 30 րոպեանոց ֆիլմը ցուցադրվելու է հեռուստատեսությամբ, այնուհետեւ հավանաբար իր ուղին հարթելով նաեւ Էյ-Բի-Սի-ում, գրում է բրիտանական թերթը։

Անգլիկան եկեղեցին, սակայն, այս նախագծին դեմ է հանդես եկել՝ «հեռու լինելով Դիանայի կեղտոտ սպիտակեղենը մուլտֆիլմի տեսքով եթեր սփռելու գաղափարից»։

«Մուլտֆիլմերն իրենց էությամբ անհարգալից են։ Դա խիստ անտակտ է այդ տղաների նկատմամբ», ասել է Ջորջ Օստինը «Թայմսին»։

«Այդ տղաներ»-ով Դիանայի երկու որդիները՝ արքայազներ Հարրին եւ Ուիլյամն են ակնարկվում, թեեւ արտահայտությունը հեշտությամբ կարող է վերաբերել նաեւ Չարլզին։

Ֆիլմը չի ավարտվելու Դիանայի եւ երկու այլոց մահվան պատճառ դարձած ավտովթարով։ Ըստ սյուժեի, Դիանայի հոգին երկնային արքայություն է գնալու, ուր ճախրելու է իր երջանիկ (հավանաբար մահացած) տղաների հոգիների հետ։

ԱՐ. Մ.

ԱՄՆ

Գրիգոր Սաքամյանի մենակատարումը Բոստոնում

ՀԲԸՄ-ի Նյու Ինգլենդ շրջանային հանձնախմբի անդամների ջանքերով հունիսի 28-ին լիաթոք ծիծաղի երեկո է տեղի ունեցել Բոստոնում, որին իր անզուգական մասնակցությունն է բերել ճանաչված դերասան եւ ռեժիսոր, Լոս Անջելեսի «Արտավազդ» թատերական ընկերության ղեկավար Գրիգոր Սաքամյանը։ Երեկոյի բացման խոսքը կատարել է ՀԲԸՄ-ի Նյու Ինգլենդի շրջանային հանձնախմբի ատենապետ Սուրեն Մեսերեջյանը, որը միջոցառման բոլոր կազմակերպիչներին խորին շնորհակալություն հայտնելուց հետո, ներկայացրել է Սաքամյանին։ Վերջինս իր դերասանական տաղանդի եւ հումորի բնատուր զգացումի շնորհիվ խանդավառ մթնոլորտ է ստեղծել իր մենակատարությամբ։ Երեկոյի հաջողությունը մոտ 2000 դոլարի հասույթ է բերել, որը օգտագործվելու է ՀԲԸՄ-ի այդ շրջանի կենտրոնական շենքի վերանորոգման նպատակներով։ Շենքը, ըստ «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի, բարեգործական ամենահին կառույցներից է, որը դեռեւս գործում է հակառակ վերանորոգման խիստ կարիք ունենալուն։ Մոտավորապես նույնքան գումար էլ հավաքվել է Հայաստանում ՀԲԸՄ-ի ջանքերով գործող բարեգործական ճաշարանների օգտին։

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
մարզական

ԴՈՊԻՆԳ

Ջինը դուրս է եկել շշից...

Արգելված դեղամիջոցների հիմնախնդիրը

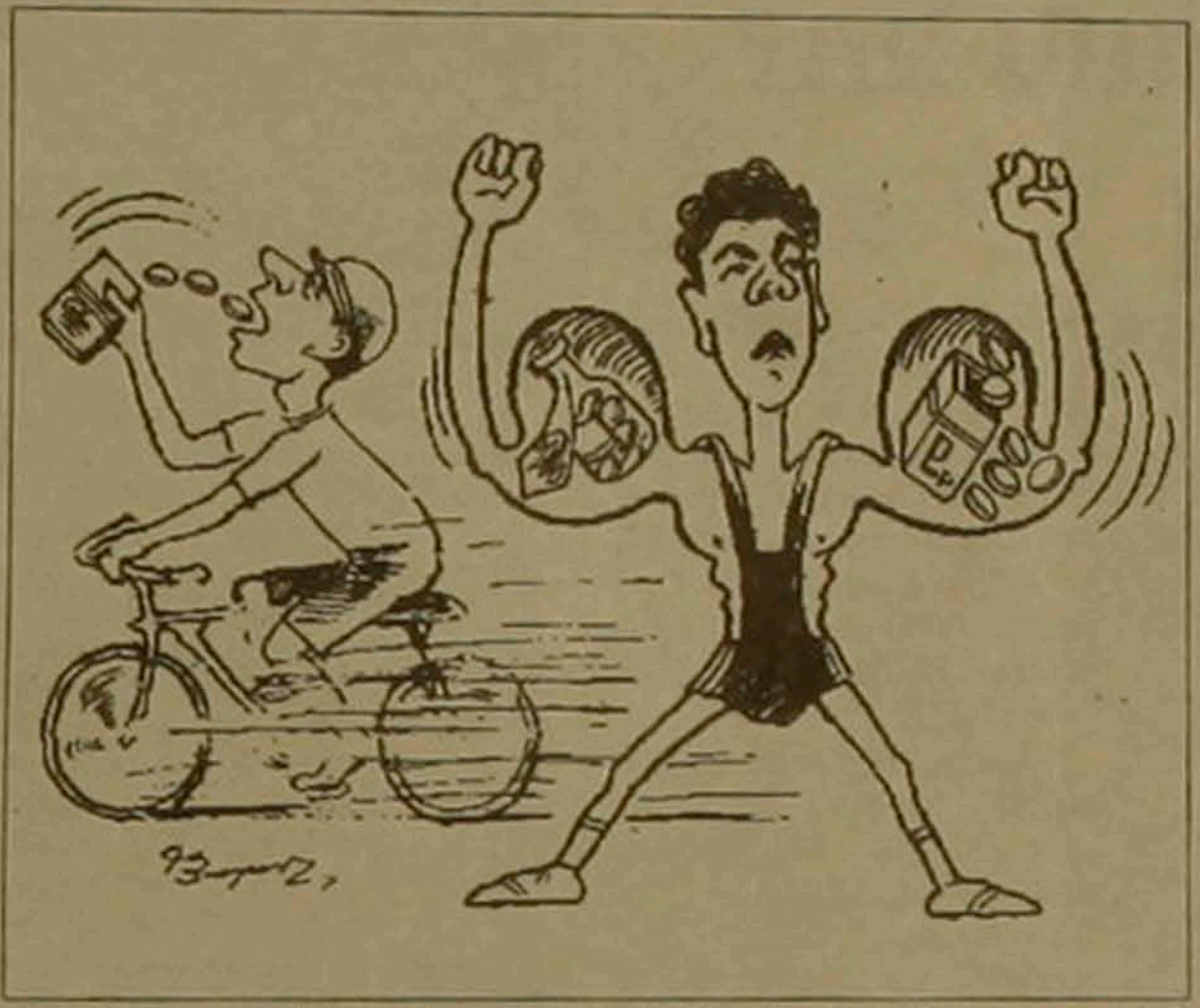

Արգելված դեղամիջոցների հետ կապված սկանդալային պատմությունների շարքը ավելի երկար է ձգվում։ Հավանաբար, օր չի անցնում, որ լրատվամիջոցները չհայտնեն այս կամ այն մարզաձեւում դոպինգի հետ կապված տհաճ պատմությունների մասին։

Մեկ ամիս առաջ Ֆրանսիայում ավարտված ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում բոլոր 64 խաղերից հետո դոպինգ-ստուգումներ անցկացվեցին։ Բժշկական ստուգումներ անցան շուրջ 200 խաղացողներ եւ, հուրախություն բոլորի, արգելված դեղամիջոցների օգտագործման ոչ մի դեպք չարձանագրվեց։

Սակայն երեւի թե ֆուտբոլի մարզիկ էլ որոշեցին «Իսկ մե՞նք ումից ենք պակաս»։ Իտալական «Ռոմա» թիմի գլխավոր մարզիչ, չեխ Զդենեկ Զեմանը, թեկուզեւ անուղղակիորեն, այդ մեղքի մեջ կասկածում է երկու իտալացու՝ հավաքականի եւ Թուրինի «Յուվենտուսի» խաղացող Ալեսանդրո դել Պիերոյին եւ Լոնդոնի «Չելսիի» խաղացող մարզիչ Ջանլուկա Վիալլիին։ Վերջինս անմիջապես անհեթեթություն անվանեց Զեմանի կասկածները, իսկ դել Պիերոյի գործակալը ապացույցներ է պահանջում։ Նման դիրք է գրավել նաեւ Իտալիայի օլիմպիական կոմիտեի աշխատակիցը՝ Զեմանը պետք է կոնկրետ փաստեր բերի, այլապես պատասխան կտա իր խոսքերի համար։ Տեսնենք, թե ինչով կավարտվի այս վիճելի հարցը։

Իսկ նախորդ օրը հրապարակվեց լողի միջազգային ֆեդերացիայի որոշումը 4 տարով որակազրկել լողորդուհի Միշել Սմիթ-դե Բրյուինին (Իռլանդիա)։ Օլիմպիական եռակի չեմպիոնուհուն դեռ անցյալ տարվա հունվար ամսին ստուգելիս նրա արյան մեջ արգելված դեղամիջոց եւ ալկոհոլ էր հայտնաբերվել։ Այս հարցը երկար ժամանակ քննարկվում էր եւ այդքան ձգձգվելուց հետո ահա հետեւեց խիստ պատիժը։ Որակազրկումը այս մարզուհու համար կարիերայի ավարտ է նշանակում, եթե հաշվի առնենք, որ չորս տարի հետո նա 32 տարեկան կլինի։ Սմիթ-դե Բրյուինը մտադիր է բողոքարկել ֆեդերացիայի որոշումը։

Հիշեցնենք, որ դոպինգային սկանդալները ցնցեցին վերջերս ավարտված «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքը։ Այն մի կերպ հնարավոր եղավ ավարտել։ Սակայն դետեկտիվ պատմությունները չեն ավարտվել։ Դեռ որոշ թիմերի ղեկավարներ, բժիշկներ ու հեծանվորդներ ցուցմունքներ են տալիս ոստիկանական բաժանմունքներում։

«Տուր»-ի օրերին էր, որ շատերի համար զարմանալի հայտարարությամբ հանդես եկավ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը։ Նա առաջարկեց արգելված դեղամիջոցների երկար ցուցակից շատ բաներ հանել։ Դա, փաստորեն, նշանակում է օրինականացնել շատ խթանիչներ։ Ինչպե՞ս բացատրել Սամարանչի «տարօրինակ» կեցվածքը, նա չգիտե՞ ինչն ինչոց է։ Պետք է կարծել, որ ՄՕԿ-ի նախագահի համար պարզ է՝ ջինը դուրս է եկել շշից, եւ նրան կրկին այնտեղ մտցնելն անհնար է, պարզապես պետք է մեղմել իրավիճակը։ Այլապես ընդհանրապես կկորի հետաքրքրությունը սպորտի նկատմամբ, այն էլ ավելի կվարկաբեկվի։ Հավանաբար, փորձառու Սամարանչը փորձում է այս կերպ փրկել «համազգեստի պատիվը»։

Ինչեւէ, շատ բան կորոշվի օգոստոսի 20-ին, երբ Շվեյցարիայում ՄՕԿ-ը արտահերթ խորհրդակցություն կանցկացնի։ Սամարանչից բացի նրան կմասնակցեն չորս փոխնախագահները, բժշկական հանձնաժողովի նախագահը, այլ պատասխանատուներ։ Հարցի վերաբերյալ մեծ խորհրդակցություն կանցկացվի եկող տարվա հունվար ամսին։

ՇԱԽՄԱՏ

Պարգեւներ՝ ՀՀ նախագահի անվտանգության վարչության աշխատողներին

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Օգոստոսի 11-ին բազում շնորհավորանքներ ստացան ՀՀ նախագահի անվտանգության վարչության աշխատողներ Զոյա Խաչատրյանը եւ Գոռ-Արմեն Վարդանյանը։

Սամբո մարզաձեւից միջազգային ասպարեզներում բազմիցս հաջողությունների հասած Զոյա Խաչատրյանը հաղթել է հանրապետության այս տարվա առաջնությունում։ Գոռ-Արմեն Վարդանյանը, որը ֆուլ-կոնտակտ կարատեի ազգային ֆեդերացիայի նախագահն է, հուլիսի 22-27-ը ԱՄՆ-ում մասնակցել է ՅՈՒՖԱՖ-ի (կազմակերպություն, որը ղեկավարում է հանրահայտ Չակ Նորիսը) կազմակերպած դասընթացներին, հաջողությամբ հանձնել մարզական վարպետության որակավորման սեւ գոտի 3-րդ դանի քննությունները։ Օգոստոսի 2-ին, մասնակցելով ԱՄՆ-ի բաց առաջնությանը, նա գրավել է երկրորդ տեղը։

ՀՀ նախագահի անվտանգության վարչությունում կայացած հանդիսության ժամանակ մարզիկներին շնորհավորեցին, մրցանակներ ու դիպլոմներ հանձնեցին ՀՀ նախագահի անվտանգության վարչության պետ Գրիգորի Սարգսյանը, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը։

ՇԱԽՄԱՏ

Որոշեցին գործակիցները

Սանկտ Պետերբուրգում ավարտվեց Ռուսաստանի տղամարդկանց 51-րդ առաջնությունը, որը նաեւ աշխարհի առաջնության փնջային մրցաշար էր։ Չեմպիոնի կոչումը եւ աշխարհի առաջնության հինգ ուղեգրերը վիճարկում էին 60 շախմատիստներ, որոնցից 45-ը գրոսմայստերներ էին։

Շվեյցարական մրցակարգով, 11 տուրով անցկացված մրցաշարում 1-4-րդ տեղերը բաժանեցին Ալեքսանդր Մորոզեւիչը, Պյոտր Սվիդլերը, Կոնստանտին Սակաեւը եւ Սերգեյ Շիպովը, որոնք 7,5-ական միավոր վաստակեցին։ Մեդալակիրներին որոշելու համար մրցավարները դիմեցին գործակիցների աղյուսակին։ Ռուսաստանի չեմպիոնի կոչումը եւ ոսկե մեդալը շնորհվեց 21-ամյա մոսկվացի Ալեքսանդր Մորոզեւիչին։ Նշենք, որ երիտասարդ գրոսմայստերը վերջին շրջանում չափազանց հաջող է հանդես գալիս. մինչեւ պետերբուրգյան առաջնությունը նա հաղթող էր դարձել երեք ուժեղ մրցաշարերում։ Արծաթե եւ բրոնզե մեդալակիրներ դարձան «դաշտի տերերը»՝ պետերբուրգցի գրոսմայստերները, համապատասխանաբար՝ երկրի նախորդ երեք առաջնությունների հաղթող Պյոտր Սվիդլերը եւ Կոնստանտին Սակաեւը։

Առաջին չորս շախմատիստներից բացի, տարեվերջին ամերիկյան Լաս Վեգասում կայանալիք աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու իրավունք նվաճեց նաեւ հայտնի գրոսմայստեր Սերգեյ Դոլմատովը, որը մի խումբ մասնակիցների նման 7 միավոր վաստակեց, սակայն բաղձալի 5-րդ տեղին արժանացավ գործակիցների աղյուսակում ավելի բարձր ցուցանիշներ ունենալու շնորհիվ։

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

«Ոսկե շարքի» երրորդ փուլը

Մոնտե Կառլոյում անցկացվեց աշխարհի գավաթի խաղարկության «Ոսկե շարքի» 3-րդ փուլը։ Մրցումներն աչքի ընկան բարձր ցուցանիշներով. 10 մրցաձեւերում մարզիկները ցույց տվեցին մրցաշրջանի լավագույն արդյունքները։

Կրկին հաջող հանդես եկան ամերիկացի վազորդները։ Կանանց 100 մետր արագավազքում հաղթեց աշխարհի չեմպիոնուհի Մերիոն Ջոնսը, իսկ տղամարդկանց 400 մետր մրցատարածությունում կրկին մրցակցությունից դուրս էր Մայքլ Ջոնսոնը, որը բավականին բարձր արդյունք ցույց տվեց՝ 43,96 վայրկյան։

Եռացատկի հատվածում նախորդ՝ ստոկհոլմյան փուլի իրենց մրցավեճը շարունակեցին աշխարհի ռեկորդակիր Ջոնաթան Էդվարդսը (Մեծ Բրիտանիա) եւ Դենիս Կապուստինը (Ռուսաստան)։ Վերջինս առաջին տեղը գրավեց 17 մ 39 սմ արդյունքով, իսկ Էդվարդսը մրցումները կիսատ թողեց վնասվածքի պատճառով։

Ռուս թեթեւատլետները եւս երկու հաղթանակ տարան։ Մաքսիմ Տարասովը ձողացատկի մրցումներում հաղթահարեց 5 մ 90 սմ բարձրությունը (այստեղ աշխարհի ռեկորդակիր եւ 6-ակի չեմպիոն, ուկրաինացի Սերգեյ Բուբկան բավարարվեց իր համար համեստ 5 մ 60 սմ արդյունքով)։ Կանանց 800 մետր վազքատարածությունում Ելենա Աֆանասեւան գրավեց առաջին տեղը՝ մրցաշրջանի առաջին պարտությունը հասցնելով Մարիա Մուտոլային (Մոզամբիկ), որը միայն մի փոքր ետ մնաց։

Անսպասելի ավարտ ունեցավ 1500 մ վազքամրցումը։ Օլիմպիական կրկնակի չեմպիոնուհի Սվետլանա Մաստերկովան, որը վստահորեն գլխավորում էր վազքը, վերջնագծում մի քանի սանտիմետրով ետ մնաց ռումինուհի Գաբրիելա Սաբոյից։

Հիշեցնենք, որ համաձայն կանոնադրության, բոլոր 6 փուլերում հաղթանակներ տարած մարզիկները կպարգեւատրվեն 1 մլն դոլարով։ Նման պարգեւավճարի հույսեր պահպանում են Ջոնսը, Բրոնսոնը (ԱՄՆ), Օպարան (Նիգերիա), էլ Գերուժը (Մարոկկո), Գեբրասելասիեն (Եթովպիա)։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մրցանակը՝ «Բավարիային»

Գերմանիայում երկրորդ անգամ անցկացվեց Բունդեսլիգայի գավաթի խաղարկությունը։ Գավաթը նվաճեց Մյունխենի «Բավարիան», որը կիսաեզրափակչում հաղթեց Լեւերկուզենի «Բայերին» (1-0), իսկ եզրափակչում վստահ առավելության հասավ «Շտուտգարտ» թիմի նկատմամբ։

Վճռական հանդիպման ժամանակ փայլուն խաղաց «Բավարիայի» բրազիլացի հարձակվող Ջովանի Էլբերը։ Նա առաջին խաղակեսում 3 գոլ խփեց իր նախկին թիմի դարպասը։ Մասնագետները նշում են նաեւ բավարացիներ Ստեֆան Էֆենբերգի եւ Կարստեն Յանկերի հաջող խաղը։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԹԵՆԻՍ

Փոփոխություններ ռեյտինգ-ցուցակում

Հրապարակվել է աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստ-թենիսիստուհիների հերթական ցուցակը։ Տղամարդկանց ցուցակի առաջին տասնյակում փոփոխությունները, նախորդ ցուցակի համեմատությամբ, զգալի են։ Վերջին հինգ տարիների ուժեղագույն թենիսիստ Սամփրասը զիջել է դիրքերը, եւ աշխարհի թիվ մեկ ռակետի դերում հայտնվել է չիլիացի Ռիոսը։ Ցուցակում երրորդ տեղ է բարձրացել Ռաֆթերը, որը հիանալի հանդես եկավ Տորոնտոյի մրցաշարում։ Կրկին երկու աստիճանով առաջ է եկել Աղասին։ Նախկինում աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստը տեւական նահանջից հետո, երբ հայտնվել էր երկրորդ հարյուրյակում, վերջին ամիսների ընթացքում սրընթաց վերելք է սկսել։ Աղասիին գուցե կհաջողվի՞ իրականացնել իր «սպառնալիքը», ու նա կրկի՞ն կգլխավորի ուժեղագույնների ցուցակը։

Տղամարդիկ

1(2). Մարսելո Ռիոս (Չիլի)՝ 3719 միավոր, 2(1). Փիթ Սամփրաս (ԱՄՆ)՝ 3421, 3(5). Պատրիկ Ռաֆթեր (Ավստրալիա)՝ 3306, 4(3). Պետր Կորդա (Չեխիա)՝ 3195, 5(4). Կառլոս Մոյա (Իսպանիա)՝ 2902, 6(6). Գրեգ Ռուսեդսկի (Մեծ Բրիտանիա)՝ 2706, 7(7). Յոնաս Բյորկման (Շվեդիա)՝ 2650, 8(9). Ռիխարդ Կրայչեկ (Հոլանդիա)՝ 2642, 9(11). Անդրե Աղասի (ԱՄՆ)՝ 2423, 10(8). Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)՝ 2418 միավոր։

Ներկայացնում ենք նաեւ առաջին վեց թենիսիստուհիների ցուցակը։ Ի տարբերություն տղամարդկանց, կանանց առաջատարների խմբում փոփոխություններ չկան։ Կրկին առաջինը 17-ամյա Հինգիսն է, որը համարյա 500 միավորով առաջ է անցել մոտակա հետապնդողից։ Ընդհանրապես, կանանց ցուցակում միավորների տարբերությունն ավելի մեծ է, քան տղամարդկանց։

Կանայք

1(1). Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)՝ 5218, 2(2). Լինդսեյ Դեւենպորտ (ԱՄՆ)՝ 4724, 3(3). Յանա Նովոտնա (Չեխիա)՝ 4615, 4(4). Արանտա Սանչես-Վիկարիո (Իսպանիա)՝ 3192, 5(5). Վեներա Ուիլյամս (ԱՄՆ)՝ 3124, 6(6). Մոնիկա Սելեշ (ԱՄՆ)՝ 2695 միավոր։

ԹԵՆԻՍ

Նոր մրցաշար ԱՄՆ-ում

ԱՄՆ-ում, Մեյսոնում անցկացվում է խոշոր մրցաշար, որի մրցանակային հիմնադրամը 2 մլն 450 հազար դոլար է։

Առաջին շրջանի խաղերից նշենք հետեւյալները. Ալեքս Կորետխա (Իսպանիա)-Ալեքս Օ'Բրայեն (ԱՄՆ)՝ 6-3, 6-7, 7-6, Թոդ Մարտին (ԱՄՆ)-Ֆաբրիս Սանտորո (Ֆրանսիա)՝ 6-1, 6-4, Դանիել Վացեկ (Չեխիա)-Ջեյսոն Ստոլթենբերգ (Ավստրալիա)՝ 6-2, 3-6, 7-6, Թոմի Հաաս (Գերմանիա)-Ջիմ Կուրյե (ԱՄՆ)՝ 7-6, 7-6, Վինսենթ Սփեյդի (ԱՄՆ)-Ջասթին Գիմելսթոբ (ԱՄՆ)՝ 3-6, 7-6, 6-2։ Զույգերում առաջինը նշված թենիսիստները հաղթող փուլ դուրս եկան։ Նման իրավունք ձեռք բերեցին նաեւ ամերիկացիներ Ջեֆ Տարանգոն եւ Ժան-Միշել Գեմբելը։

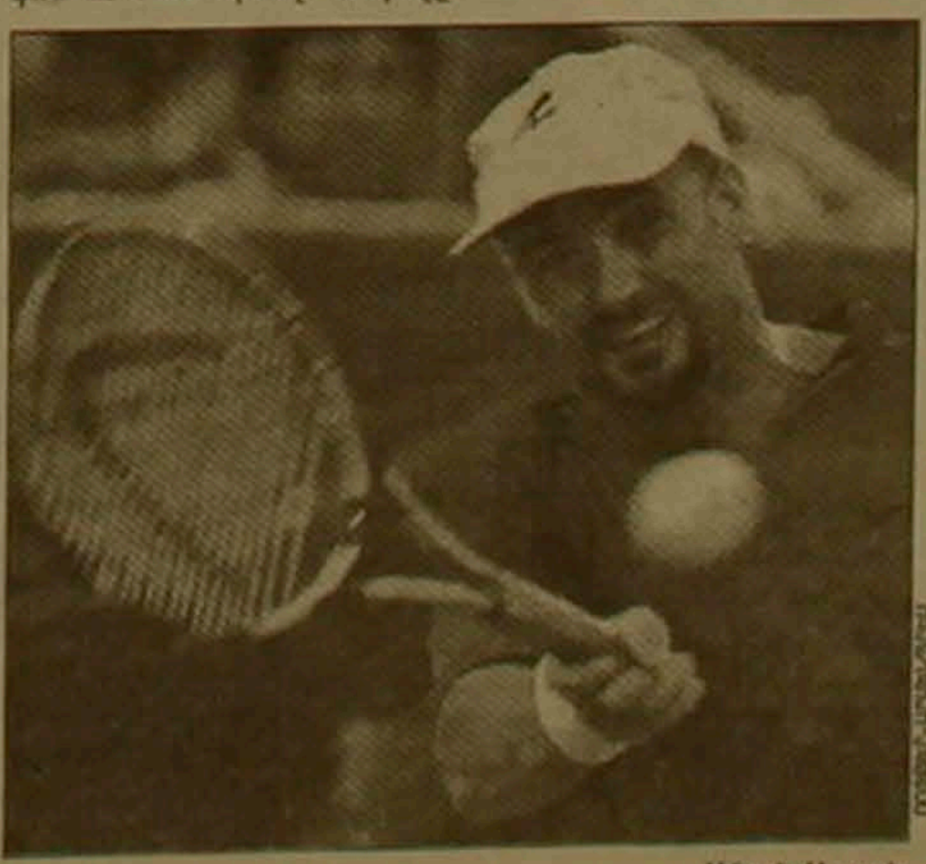

Անդրե Աղասի

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կոմունիստները մշակում են Սահմանադրության նոր տարբերակ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայկոմկուսի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանը եւ կուսակցության այլ ղեկավարներ օգոստոսի 11-ին մամուլի ասուլիս էին հրավիրել, որի ժամանակ պարզաբանեցին իրենց դիրքորոշումը Սահմանադրության փոփոխության եւ ՀՀ նախագահին առընթեր Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովի վերաբերյալ:

ՀԿԿ-ն ընտրություններից հետո թեեւ զուտ կեցվածք որդեգրեց, սակայն շարունակեց մնալ արմատական ընդդիմություն, այսպես սկսեց Ս. Բադալյանը եւ շարունակեց, որ իշխանություններն իրենց սպասածից ավելի վատը դուրս եկան: Սա, անշուշտ, ելակետային էր արտահայտված հետագա տեսակետների համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ռ. Քոչարյանը, ինչպես նշեցին կոմկուսի ղեկավարները, նախապես խոստացել էր սահմանափակել նախագահի լիազորությունները մեծացնելով խորհրդարանինը: ՀԿԿ քարտուղար Ֆրունզե Խաչատրյանը Ռ. Քոչարյանի դիրքորոշման մեջ նույնիսկ խորհրդարանական համակարգի անցնելու ակնարկ էր նկատել: Սակայն հետագա քայլերը այլ բան ցույց տվեցին: Նախ, ստեղծված հանձնաժողովը (որի ղեկավարն է Պ. Հայրիկյանը) իրավասու չէ Սահմանադրության փոփոխություններ իրականացնել, մանավանդ որ նախագահը օրենսդրական նախաձեռնությամբ օժտված չէ ներկա օրենքներով, եւ հանձնաժողովը փաստորեն նախագահի պատվերներն իրականացնող մարմնի վերածվեց: Եվ հետո, կիսանախագահական այն համակարգը, որն այժմ դրված է շրջանառության մեջ, ըստ ՀԿԿ անդամների, ավելի է մեծացնում նախագահի իրական լիազորությունները եւ իշխանության երեք թեւերի հավասարակշռում չի ապահովում:

Այս ամենի պատճառով ՀԿԿ-ն հենց սկզբից հրաժարվել է մասնակցել այդ հանձնաժողովի աշխատանքներին, սակայն ունի մի քանի առաջարկներ, որոնք կասարվելու դեպքում պատրաստ է համագործակցել: Օրինակ, առաջարկվում է լուծարել ներկա հանձնաժողովը եւ ստեղծել նորը, որտեղ ընդգրկված կլինեն իշխանության երեք ճյուղերի հավասար թվով ներկայացուցիչներ, այն կունենա երկու համանախագահ` ներառյալ ԱԺ նախագահը, հիմքում կընդունի նախագահական կամ խորհրդարանական անխառն համակարգերից որեւէ մեկը եւ այլն: Առաջարկվում է մեծացնել նաեւ Սահմանադրական դատարանի դերը, որին դիմելու իրավունք ունենան ընդհուպ ՀՀ քաղաքացիները:

Սրանց զուգահեռ, ներկայումս ՀԿԿ-ն մշակում է Սահմանադրության իր նախագիծը եւ պատրաստվում է աշնանը շրջանառության մեջ դնել խորհրդարանում: Այն չի լինի փոփոխությունների «պատրանք», ինչպիսին որակվեցին գործող հանձնաժողովի առաջարկած փոփոխությունները, կլինի անցումային անմիջապես չի առաջադրի սոցիալիստական համակարգի անցնելու պահանջ:

Ս. Բադալյանն իր անձնական կարծիքը հայտնեց ՀՀ դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի սպանության վերաբերյալ եւ նշեց առնվազն ժպիտ է առաջացնում այն վարկածը, թե սպանությունը եղել է կենցաղային հողի վրա: Նա այն համարեց քաղաքական, որը ցույց է տալիս, որ իշխանության տարբեր օղակներում գործում են «մաֆիոզ աշխարհին» սերտաճած կադրեր, եւ դրա դեմ լուրջ պայքարողի այս դեպքում Հ. Խաչատրյանի, նման վախճանը տրամաբանական էր: Իսկ հանրապետությունում հանցագործությունների թվի նվազման մասին հավաստիացումները կեղծ համարվեցին («գուցե նվազել են գրտանային հանցագործությունները, սակայն դա նրանից է, որ մարդկանց գրպանում փող չկա»): ՀԿԿ-ն դժգոհ է նաեւ ՀՀ նախագահի արտաքին քաղաքականությունից, այսպես Ռ. Քոչարյանը արհամարհում է Ռուսաստան-Բելառուս դաշինքին միանալու ցանկություն հայտնած ՀՀ մոտ 1 մլն քաղաքացիների կամքը: ԼՂՀ հարցում երբեմն արվում են չկշռադատված քայլեր, հարցը ճիշտ չի լուսաբանվում Հայաստանի դաշնակիցներին Ռուսաստանին ու Ֆրանսիային: Մինչդեռ պետք է «ոչ թե տղայական», այլ խիստ նուրբ դիվանագիտություն իրականացնել «տարածաշրջանից ԱՄՆ-ին եւ նրա դաշնակիցներին դուրս շպրտելու համար»:

Ավարտվում է ստորագրությունների հավաքումը ի պաշտպանություն Ադրբեջանի նախագահի թեկնածուների

ԲԱՔՈՒ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ադրբեջանում այսօր ավարտվում է ստորագրությունների հավաքումը ի պաշտպանություն Ադրբեջանի նախագահի թեկնածուների: Բայց չնայած ընտրարշավը հասնում է միջնագիծը, շատ բան առայժմ մնում է մշուշոտ:

Նախ, տակավին պարզ չէ, թե ներկայիս նախագահ Հեյդար Ալիեւը կմասնակցի՞ արդյոք պետության ղեկավարի հոկտեմբերի 11-ին նշանակված ընտրություններին: Նա ինքը իր թեկնածությունը չի առաջադրել եւ, դատելով նրա բազմիցս արած հայտարարություններից, չի պատրաստվում առաջադրել: Դրա հետ մեկտեղ 4 ընտրական միավորում եւ 11 նախաձեռնող խումբ գործող նախագահին համարել են պետության ղեկավարի պաշտոնի իրենց թեկնածուն: Այսօր նրանք դիմել են Հեյդար Ալիեւին ընտրություններին մասնակցելու խնդրանքով ընդգծելով, որ նա պետք է ավարտին հասցնի «ճակատագրով իրեն հասկացված առաքելությունը Ադրբեջանի արդի պատմության մեջ»: Ինչպես այսօր հաղորդել են զանգվածային լրատվության տեղական միջոցները, ի պաշտպանություն Հեյդար Ալիեւի հարյուր հազար ստորագրություն է հավաքվել, կրկնակի ավելի, քան նախատեսված է նախագահի ընտրությունների մասին օրենքով:

Երկրորդ, չափազանց փոքր է ընտրություններին երկրի առավել ազդեցիկ ընդդիմադիր ղեկավարների այսպես կոչված «հնգյակի» մասնակցության հավանականությունը: Դրանք են Ադրբեջանի նախկին նախագահ եւ ժողովրդական ճակատի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը, խորհրդարանի նախկին խոսնակներ «Մուսավաթ» կուսակցությունը գլխավորող Իսա Ղամբարը եւ Ռասուլ Գուլիեւը, նախկին պետքարտուղար, Լիբերալ կուսակցության ղեկավար Լալա Շովքեթ Հաջիեւան եւ երկրի արդարադատության նախկին նախարար, ժողովրդավարական կուսակցության համանախագահ Իլյաս Իսմայլովը: Այսօր Աբուլֆազ Էլչիբեյը դարձյալ հայտարարեց, որ ընդդիմությունը կշարունակի բոյկոտել ընտրությունները այնքան ժամանակ, քանի դեռ իշխանությունները չեն բավարարի նրա պահանջները, որոնք վերաբերում են հավասարության հիմունքներով կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կազմավորմանը, ընտրարշավի ժամանակացույցի եւ ընտրությունների ժամանակի փոփոխմանը, ընտրությունների անցկացման համար ժողովրդավարական պայմանների ստեղծմանը: Մինչդեռ, Հեյդար Ալիեւը, որը վերջին օրերին մի շարք փոխզիջումային քայլեր կատարեց, անցած երկուշաբթի հայտարարել է, թե այլեւս մտադիր չէ զիջումներ անել:

ԵՎՐԱՍԻԱ

«Դեպի նոր դար` առանց պատերազմների եւ բռնության»

Խաղաղության երթի մասնակիցները ժամանեցին Լեռնային Ղարաբաղ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 11 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 9-ին Լեռնային Ղարաբաղ ժամանեցին «Դեպի նոր դար` առանց պատերազմների եւ բռնության» եվրասիայով խաղաղության լայնարձակ երթի մասնակիցները, որոնց թվում են «Նիպպոնձան Մեխոձի» բուդդայական ուխտի անդամները եւ Ռուսաստանի զինվորականների մայրերի հանձնախմբի ներկայացուցիչները:

Օգոստոսի 10-ին կայացավ երթի մասնակիցների հանդիպումը ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանի հետ: Ղարաբաղյան խորհրդարանի խոսնակը արտահայտվեց ի պաշտպանություն խաղաղության երթի գաղափարների եւ նշեց նրա կարեւորությունը, քանզի, ըստ նրա, ռազմական եւ քաղաքական հակամարտությունների մեծ մասը բաժին է ընկնում եվրասիական տարածությանը: Օ. Եսայանը ընդգծեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը, որ ինքն է տարել Ադրբեջանի սանձազերծած պատերազմի սարսափները, շահագրգռված է խաղաղության հաստատմամբ եւ տարածաշրջանային կայունությամբ: Նա հույս հայտնեց, երթի մասնակիցների գտնվելը հանրապետությունում նրանց հնարավորություն կընձեռի ավելի լավ ուսումնասիրել ղարաբաղյան խնդիրը: Եսայանը հստակորեն ընդգծեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի պայքարը պայքար է հանուն հայրենիք ունենալու իրավունքի: Նա հակիրճ ներկայացրեց ղարաբաղյան հակամարտության զարգացման ընթացքը սկսած 1988 թվականից, ԼՂՀ կազմավորման պատմությունը, հանրապետության օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների գործունեությունը: ԵԱՀԿ հովանու ներքո ղարաբաղյան կարգավորման գործընթացի առնչությամբ Օ. Եսայանը նշեց, որ այն հիմա դանդաղել է, սակայն չբացառեց դրա ակտիվացումը Ադրբեջանում նախագահական ընտրություններից հետո: ԼՂՀ պաշտպանության բանակը անվանելով հանրապետության անվտանգության գլխավոր գրավականը, խոսնակը այնուամենայնիվ դա անբավարար համարեց` նշելով լուրջ միջազգային երաշխիքների անհրաժեշտությունը:

Պատվիրակության ղեկավար, ճապոնիայից բուդդայական վանական Չյունսեյ Թերասավան պատմեց խաղաղության երթի նպատակների մասին, որն սկսվել է հուլիսի 6-ին Յասնայա Պոլյանայում եւ անցնելով Ռուսաստանով, Ուկրաինայով, Հյուսիսային Կովկասով, Անդրկովկասով, Միջին Ասիայի եւ Մերձավոր Արեւելքի մի շարք երկրներով, պետք է ավարտվի Նեպալում: Ըստ նրա, երթի մասնակիցները ժողովուրդներին կոչ են անում հրաժարվել պատերազմներից, 21-րդ դար մտնել առանց բռնության, ստեղծել անվտանգության նոր ոչ պատերազմական համապարփակ համակարգ: Նա հայտնեց, որ 1999 թվականի մայիսին Հաագայում ՄԱԿ-ի հովանու ներքո կկայանա Խաղաղության միջազգային կոնգրես, որը համապատասխանեցված է պատմության մեջ առաջին խաղաղության միջազգային խորհրդաժողովի 100-ամյակին:

Երթի մասնակիցները, որը անցնում է մոլորակի հիմնական «թեժ կետերով», մտադիր են կոնգրեսին հասցնել հակամարտությունների զոհերի ձայնը, նպաստել հանուն խաղաղության քաղաքացիական շարժման ստեղծմանը, օրենքի ուժի գերակայությանը զենքի ուժի նկատմամբ:

Նույն օրը տեղի ունեցան խաղաղության երթի մասնակիցների առանձին հանդիպումները «Հելսինկյան նախաձեռնություն-96» ղարաբաղյան հանձնախմբի անդամների եւ ԼՂՀ մի շարք ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ:

Մրցույթ Համայնքային զարգացման գրասենյակում

Օգոստոսի 10-ին Համայնքային զարգացման ծրագրի իրականացման գրասենյակում տեղի ունեցավ մրցութային առաջարկներն ուսումնասիրող եւ գնահատող հանձնաժողովի նիստը:

1. Բացվեցին եւ գնահատվեցին ֆինանսական վերստուգիչների խորհրդատվական ծառայության (աուդիտի) ընտրության միջազգային մրցութային հայտերը (տեխնիկական եւ ֆինանսական առաջարկները): Հանձնաժողովը որոշեց հաղթող ճանաչել Amyot Exco Armenia (Ֆրանսիա) կազմակերպությանը եւ հրավիրել բանակցությունների:

2. Բացվեցին աղետի գոտու բնակարանաշինության ռազմավարության հետազոտության խորհրդատվական ծառայության ընտրության միջազգային մրցութային հայտերը (տեխնիկական առաջարկները):

Ներկայացված չորս կազմակերպությունների` Urban Institut (ԱՄՆ), DHV (Հոլանդիա), Demex (Դանիա), Wohnen Umwlet (Գերմանիա) մրցութային փաստաթղթերն էլ համապատասխանում էին մրցույթի պահանջներին: Համաձայն գոյություն ունեցող աշխատակարգի, որոշվեց 10-օրյա ժամկետում գնահատել տեխնիկական առաջարկները եւ այն կազմակերպությունները, որոնց տեխնիկական առաջարկները կգնահատվեն նվազագույն (70) միավորից բարձր, կանցնեն հաջորդ` ֆինանսական առաջարկների գնահատման փուլ: Այսինքն, հաղթող կազմակերպություն կճանաչվի այն կազմակերպությունը, որը կհավաքի գումարային (տեխնիկական եւ ֆինանսական առաջարկների) առավելագույն միավորը:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի առեւտրա-տնտեսագիտական տեխնիկումի կոլեկտիվը խորապես վշտացած է հարգարժան տնօրեն ՆՈՐԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆԻ ԱՃԵՄՅԱՆԻ անժամանակ մահվան առիթով եւ ցավակցում է հանգուցյալի հարազատներին:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչությունը խորապես ցավակցում է «Երեւան» տպագրատան տնօրեն Միհրան Կոպյանին իր սիրելի մոր ՆՈՐԱ ԿՈՊՅԱՆԻ մահվան կապակցությամբ:

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«Nissan Bluebird» մակնիշի ավտոմեքենա` 1980 թ. արտադրության, ղեկը աջ կողմից, նորմալ վիճակում: Գինը` 600 ԱՄՆ դոլար: Զանգահարել 58-24-83, 56-41-29 հեռախոսահամարով, Գայանեին

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«Քվարկ» ՍՊԸ գրանցման համարը 273.110.00768, 28.04.95 թ. ձեռնարկության կոդը 28504989

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Ազգ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 883. Տպաքանակը 3500. Ստորագրված է տպագրության 11.08.1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@